EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 10.10.2012
COM(2012) 582 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Močnejša evropska industrija za rast in oživitev gospodarstva

Posodobitev sporočila o industrijski politiki

{SWD(2012) 297 final}
{SWD(2012) 298 final}
{SWD(2012) 299 final}

KAZALO

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ Močnejša evropska industrija za rast in oživitev gospodarstva ... 3

I. Partnerstvo za močnejšo evropsko industrijo ... 3

II. Politika in gospodarsko ozadje: osrednja vloga industrije ... 4

III. Stebri okrepljene industrijske politike: naložbe v inovacije, boljši tržni pogoji, dostop do kapitala in človeškega kapitala ter znanja ... 6

A. Spodbujanje naložb v nove tehnologije in inovacije ... 6

1. Prednostna področja ukrepanja ... 8

i) Trgi za napredne proizvodne tehnologije za čisto proizvodnjo ... 8

ii) Trgi za ključne omogočitvene tehnologije ... 9

iii) Trgi proizvodov na biološki osnovi ... 9

iv) Trajnostna industrijska politika, gradbeništvo in surovine ... 10

v) Čista vozila in plovila ... 12

vi) Pametna omrežja ... 13

2. Spremljevalni ukrepi ... 14

B. Dostop do trgov ... 15

1. Izboljšanje notranjega trga za blago ... 15

2. Spodbujanje podjetništva za bolj dinamičen notranji trg ... 18

3. Notranji trg za tehnologije, enotni patenti in varovanje pravic intelektualne lastnine ... 19

4. Mednarodni trgi ... 21

C. Dostop do financiranja in kapitalskih trgov ... 23

1. Podpora javnega sektorja za lažji dostop industrije do kapitala ... 23

2. Dostop do kapitalskih trgov ... 24

D. Ključna vloga človeškega kapitala ... 26

IV. Sklepne ugotovitve: upravljanje in cilji ... 28

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Močnejša evropska industrija za rast in oživitev gospodarstva

Posodobitev sporočila o industrijski politiki

I. PARTNERSTVO ZA MOČNEJŠO EVROPSKO INDUSTRIJO

Evropa v času finančnih težav bolj kot kdaj koli prej potrebuje svoje pravo gospodarstvo za spodbuditev gospodarske rasti in zaposlovanja. Naša industrija je na dobri poti, da lahko prevzame to nalogo: Evropa je namreč vodilna na svetu v mnogih strateških sektorjih, kot so avtomobilska, letalska, strojna, vesoljska, kemična in farmacevtska industrija. Industrija še vedno predstavlja 4/5 evropskega izvoza, 80 % naložb zasebnega sektorja v raziskovalne in razvojne dejavnosti pa prihaja iz proizvodnje[1].

Vendar pa je zaradi dolgotrajne gospodarske krize evropska industrija pod pritiskom: proizvodnja je še vedno 10 % nižja kot pred krizo, izgubljenih pa je bilo več kot 3 milijone delovnih mest v industriji. Raven zaupanja potrošnikov in podjetjih je nizka. Zaradi težav v bančnem sektorju je oteženo najemanje kreditov. Naložbe upadajo in tovarnam grozi zaprtje.

To se dogaja v času, ko je svet zaradi hitrih inovacij in tehnološkega razvoja na pragu industrijske revolucije. S prepletanjem nekaterih novih tehnologij nastajajo temelji nove industrijske revolucije, ki bo osnovana na zeleni energiji, čistem prometu, novih proizvodnih metodah, novih materialih in pametnih komunikacijskih sistemih. Ti bodo spremenili globalno industrijsko pokrajino, naši konkurenti v ZDA in Aziji pa že pospešeno vlagajo na ta področja. Evropa v času pomanjkanja zaupanja, tržne negotovosti, težav s financiranjem in pomanjkanja usposobljenih virov potrebuje nove naložbe v industrijo.

Evropa mora poskrbeti, da se bo pomen industrije v 21. stoletju spet povečal. Le tako bo namreč mogoče zagotoviti trajnostno rast, ustvariti visokokakovostna delovna mesta in rešiti sedanje družbene izzive. Za to potrebuje obsežno vizijo, v središču katere bodo naložbe in inovacije, pa tudi izkoriščanje vseh razpoložljivih vzvodov na ravni EU, predvsem enotni trg, trgovinska politika, politika na področju malih in srednjih podjetij, politika konkurence, okoljska politika in politika na področju raziskav v korist konkurenčnosti evropskih podjetij.

Komisija v tem sporočilu predlaga **partnerstvo med EU, državami članicami in industrijo**, s katerim naj bi se skokovito povečale naložbe v nove tehnologije, Evropa pa bi si zagotovila konkurenčno prednost v novi industrijski revoluciji. Komisija po obsežnem javnem posvetovanju predlaga, da se naložbe skupno usmerijo na **šest prednostnih področij**, ki so: napredne proizvodne tehnologije, ključne omogočitvene tehnologije, proizvodi na biološki osnovi, trajnostna industrijska in gradbena politika ter surovine, čista vozila in pametna omrežja.

Komisija predstavlja pristop, ki naj bi ga uporabila pri vsakem od navedenih področij z vzpostavitvijo posebnih partnerskih projektnih skupin. V načrtu je prikazano, kako bo EU s

[1] Industrijske dejavnosti prav tako pomembno vplivajo na proizvodnjo in zaposlovanje v drugih sektorjih. Na vsakih 100 delovnih mest v industriji jih je v preostalem gospodarstvu ustvarjenih predvidoma od 60 do 200, odvisno od industrijskega sektorja. Glej delovni dokument služb Komisije.

političnimi vzvodi podprla ponovno industrializacijo Evrope in pri tem celovito uporabila vse razpoložljive instrumente. Industrija naj bi zagotovila potrebne naložbe in proizvode, države članice in regionalni organi pa naj bi te prednostne naloge prilagodili nacionalnim potrebam[2]. Skupno ukrepanje industrije in javnih organov naj bi tudi prispevalo k zmanjšanju razlik v konkurenčnosti med posameznimi državami članicami in regijami EU.

Cilj ukrepov, predlaganih v tem dokumentu, je prinesti novo dinamiko na področja s potencialom za rast, kot sta denimo **enotni trg** in **mednarodni trgi**. Novih naložb ne bo mogoče spodbujati, če se bodo pojavljali dvomi o možnostih prodaje ali strah pred nezakonito prisvojitvijo tehnološkega znanja. Z olajšanjem dostopa podjetjih do trgov je bil dosežen znaten napredek pri izkoriščanju potenciala notranjih in zunanjih trgov. Komisija se zato posveča izbranim področjem, na katerih je treba še precej storiti glede zmanjšanja stroškov, povečanja zaupanja, spodbujanja podjetništva in zaščite intelektualne lastnine.

Komisija pa se posveča tudi dvema področjema, ki sta ju oslabili gospodarska kriza in hitro se spreminjajoča industrijska pokrajina. Inovativne naložbe brez financiranja niso možne. Gospodarska kriza in težave v bančnem sektorju so negativno vplivale na **dajanje posojil v realnem gospodarstvu**, zato je v tem sporočilu predlagana skupina ukrepov za reševanje tega položaja. Poleg tega novih tehnologij ni mogoče razvijati in dajati na trg, če evropska delovna sila ni **ustrezno usposobljena**. Komisija zato svojo strategijo dopolnjuje s skupino ukrepov, s katerimi bo Evropejce usposobila za prihodnost in pospešila prestrukturiranje industrije.

Komisija si prizadeva, da bo s prenovljeno industrijsko strategijo, ki je opredeljena v tem sporočilu, zopet povečala pomen industrije v Evropi, tako da naj bi se **njen delež povečal s trenutnih 16 %[3] BDP na kar 20 % do leta 2020**. Na to naj bi vplivalo znatno povečanje naložb (bruto naložbe in naložbe v opremo), povečanje blagovne menjave na notranjem trgu (do leta 2020 naj bi dosegla 25 % BDP) in znatno povečanje števila majhnih in srednjih podjetij, ki izvažajo v tretje države. Na to naj bi vplivalo znatno povečanje naložb (bruto naložbe in naložbe v opremo), povečanje blagovne menjave na notranjem trgu (do leta 2020 naj bi dosegla 25 % BDP) in znatno povečanje števila malih in srednjih podjetij, ki izvažajo v tretje države.

II. POLITIKA IN GOSPODARSKO OZADJE: OSREDNJA VLOGA INDUSTRIJE

To sporočilo temelji na pobudi „Celostna industrijska politika za dobo globalizacije“[4], ki jo je Komisija leta 2010 sprejela v okviru strategije Evropa 2020, in jo tudi nadgrajuje. V ospredju te pobude je bila krepitev konkurenčnosti industrije za hitrejšo oživitev gospodarstva ter prehod na nizkoogljično in z viri gospodarno gospodarstvo. Strateški pristop, predlagan v letu 2010, je še vedno v celoti veljaven in pomemben za doseganje trajnostnih dolgoročnih ciljev, pri njegovem izvajanju pa je bil dosežen velik napredek[5]. Toda zaradi **resnih posledic gospodarske krize** v več državah članicah, posledične stagnacije gospodarstva EU in

---

2 Glej priporočila za posamezne države k sporočilu „Ukrepi za stabilnost, rast in nova delovna mesta“, COM(2012) 299 z dne 30. maja 2012.

3 Odstotek proizvodnje v BDP v stroških faktorjev, 2011*: Eurostat (nama_nace_10_c).*

4 COM(2010) 614.

5 Podrobno poročilo o izvajanju teh ukrepov je vključeno v delovni dokument služb Komisije (SWD) (2012) 297.

poslabšanja obetov za svetovno gospodarstvo **je postal ta vmesni pregled industrijske politike** še pomembnejši[6].

V letošnjem letnem pregledu rasti je poudarjeno, da so za hitrejše okrevanje gospodarstva, dohitevanje največjih evropskih konkurentov in za napredek pri doseganju ciljev strategije Evropa 2020 potrebni ukrepi za pospešeno rast. Evropski svet je na več zasedanjih v letih 2011 in 2012 pozval k ukrepanju na področjih, opredeljenih v tem sporočilu, ki ga je predsednik Barroso napovedal v govoru o položaju v Uniji 12. septembra 2012. Ta prenovljena industrijska strategija je del odgovora na te pozive, zlasti po sprejetju „Pakta za rast in delovna mesta“ na zasedanju Evropskega sveta junija 2012.

Industrija je v središču politične pozornosti, ker je postalo jasno, da so za **bogato in gospodarsko uspešno Evropo potrebni močni industrijski temelji**. Bistveno je spodbuditi oživitev gospodarstva, zagotoviti visokokakovostna delovna mesta in okrepiti evropsko konkurenčnost na svetovnem trgu. Industrija lahko ustvari visoko rast produktivnosti, ki je potrebna za ponovno doseganje trajnostne rasti: industrijska produktivnost se je od časov najgloblje krize v letu 2009 povečala za 35 %. Poleg tega lahko ob globalnem pomanjkanju virov le industrija izboljša energetsko učinkovitost in učinkovitost rabe virov v celotnem gospodarstvu ter prispeva k iskanju rešitev drugih družbenih izzivov.

Zdaj so nujno potrebne nove naložbe za hitrejšo oživitev gospodarstva ter vrnitev inovacij in novih tehnologij v proizvodne obrate. Če Evropa ne bo dovolj vlagala v uvedbo in razširjanje teh tehnologij, bo njena konkurenčnost v prihodnosti resno ogrožena. Vendar pa so obeti za naložbe slabi[7]. Med letoma 2008 in 2011 so se naložbe zmanjšale za 2,5 odstotne točke BDP, po trenutnih gospodarskih napovedih pa naj bi se stanje le počasi izboljševalo. Za spodbuditev naložb so potrebni zaupanje podjetij, tržno povpraševanje, finance in znanje, ki so štirje stebri evropske industrijske politike.

Cenovno sprejemljiv in zanesljiv dostop do energije in surovin postaja vse pomembnejši, saj predstavlja znaten del stroškov v mnogih industrijah. Cene energije v evropski industriji so se v obdobju od leta 2005 do začetka leta 2012 realno povečale za 27 %, kar je več kot v večini drugih industrializiranih držav, zlasti v primerjavi z ZDA. Tudi cene elektrike so v Evropi v povprečju višje kot v drugih razvitih državah, kot so ZDA, Kanada, Mehika in Koreja, ta razlika v cenah pa se je v zadnjem desetletju še povečala[8]. Pri opredelitvi prihodnje energetske politike bi zato bilo treba skrbno preučiti vpliv na cene energije v Evropi. Pri tem so ključni uspešno izvajanje v celoti učinkovitega notranjega trga za energijo, povečanje naložb v energetsko infrastrukturo, nadaljnja diverzifikacija virov energije ter večja energetska učinkovitost.

---

6 Temu sporočilu je priložen delovni dokument o izvajanju sporočila iz leta 2010 z dokazi v prid ukrepom politike iz tega sporočila. Ukrepe podpirata tudi Poročilo o konkurenčnosti za leto 2012 in poročilu o uspešnosti in politikah držav članic na področju konkurenčnosti, objavljeno na podlagi člena 173 Pogodbe o delovanju Evropske unije. V tem poročilu so bili upoštevani tudi rezultati obsežnih razprav z državami članicami, zainteresiranimi stranmi in javnih posvetovanj ter konference „Misija: gospodarska rast“ o inovacijah v industriji, ki je 29. maja 2012 potekala v Bruslju.

7 Glej spomladanske napovedi ECFIN za leto 2012. http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/ee1upd_en.htm.

8 Mednarodna agencija za energijo: Cene energije in davki, drugo četrtletje 2012.

Konkurenčnost proizvodnje sčasoma ne bo več temeljila na plačnih razlikah[9], zato ima **evropska industrija dejansko možnost, da proizvodnjo ponovno pritegne v Evropo** , če bo le znala izkoristiti priložnosti, ki jih ponujajo nove tehnologije in velikost trga EU.

III. STEBRI OKREPLJENE INDUSTRIJSKE POLITIKE: NALOŽBE V INOVACIJE, BOLJŠI TRŽNI POGOJI, DOSTOP DO KAPITALA IN ČLOVEŠKEGA KAPITALA TER ZNANJA

Komisija predlaga proaktiven pristop k industrijski politiki na podlagi naslednjih štirih glavnih elementov.

1. EU mora zagotoviti ustrezne okvirne pogoje za **spodbujanje novih naložb**, pospešeno uvajanje novih tehnologij in večjo učinkovitost rabe virov. Ti vključujejo tehnične predpise in pravila notranjega trga ter spremljevalne ukrepe, kot so infrastruktura ter raziskave in razvoj/inovacijski projekti. Za začetek je v tem sporočilu predlaganih **šest prednostnih področij**, na katerih bi bilo treba takoj ukrepati.

2. Nadalje so potrebne nujne izboljšave v delovanju **notranjega trga**. Predstavljene so v tem dokumentu in v Aktu za enotni trg II, vključene pa so tudi v priporočila za posamezne države članice, izdana v okviru evropskega semestra. Prispevale bodo h krepitvi trgovine na notranjem trgu. Oživitev gospodarstva bo pospešilo tudi odpiranje **mednarodnih trgov**. Hitro rastoča svetovna gospodarstva v vzponu ponujajo nove izvozne priložnosti za podjetja EU, zlasti za mala in srednja podjetja.

3. Naložbe in inovacije niso mogoče brez ustreznega **dostopa do financiranja**. Javna sredstva so že dodeljena za spodbujanje naložb v inovacije malih in srednjih podjetij. Vendar pa se lahko naložbeni projekti evropskih podjetij v zadostni meri in trajno financirajo le s pritegnitvijo zasebnih sredstev. Drug ključen izziv pri povečanju konkurenčnosti je boljši dostop do kapitalskih trgov.

4. Za uspeh industrijske politike pa so ključni tudi spremljevalni ukrepi za povečanje naložb v **človeški kapital in znanja**. Potrebni so politike, usmerjene v ustvarjanje delovnih mest, in orodja za predvidevanje potreb po ustreznem znanju, da bo delovna sila pripravljena na industrijsko preoblikovanje.

V ospredju tega pristopa je izboljšanje okvirnih pogojev za povečanje potenciala za rast v industriji EU. V celoti je upoštevana potreba po spodbujanju konkurence za učinkovito dodeljevanje sredstev in dinamično gospodarstvo. Z javnim posredovanjem bi bilo treba ustvariti ustrezno tržno okolje in pripraviti rešitve za nedelovanje trga. Industrija sama pa mora razviti svoje konkurenčne prednosti. Cilj industrijske politike je spodbujanje konkurenčnosti, podjetja pa ostajajo odgovorna za svoj uspeh ali neuspeh na svetovnem trgu.

A. Spodbujanje naložb v nove tehnologije in inovacije

Raziskave in razvoj so daleč najpomembnejše gonilo inovacij v podjetjih. Komisija je zato politike na področju raziskav in razvoja v vodilni pobudi Unija inovacij[10] opredelila kot prednostne naloge. Kljub temu, da so **evropske raziskave na vrhunski ravni** in gonilo

[9] Glej Boston Consulting Group: „US manufacturing nears the tipping point“ (Proizvodnja ZDA se približuje prelomni točki), marec 2012.

[10] Vodilna pobuda „Unija inovacij“, COM(2010) 546 z dne 6. oktobra 2010.

številnih novih tehnologij, ki se uporabljajo v industrijah po vsem svetu, pa Evropa **v preteklosti ni bila vedno uspešna pri prenosu znanstvenih dognanj v industrijsko prednost**. Dober primer tega so litijeve baterije; evropska podjetja imajo v lasti več kot 30 % ustreznih patentov, vendar se take baterije v EU ne proizvajajo.

Z naložbami v zgodnjih fazah uvajanja in širjenja novih tehnologij si bo Evropa pridobila tehnološko prednost, s katero si bo zagotovila donos svojih inovacij v smislu rasti in delovnih mest. **Prednosti prvega na trgu** omogočajo namreč povečanje produktivnosti, učinkovitejšo rabo virov in večje tržne deleže. Žal pa se je pri posvetovanju z zainteresiranimi stranmi pokazalo, da lahko negotovosti glede nadaljnjega razvoja novih trgov pogosto negativno vplivajo na zaupanje podjetij in zavirajo naložbe. Zato je pomembno, da se z vzpostavitvijo **enostavnega, stabilnega in predvidljivega dolgoročnega okvira** tehničnih pravil, standardov in druge zakonodaje za notranji trg razjasnijo negotovosti o novih trgih.

Po obširnem javnem posvetovanju in analizi je bilo izbranih šest hitro rastočih področij, na katerih je treba najprej ukrepati. Ta prednostna področja lahko prispevajo h kratkoročni in srednjeročni oživitvi gospodarstva in pomembno vplivajo na evropsko dolgoročno gospodarsko rast. Zagotovila bodo potrebno industrijsko infrastrukturo za tako imenovano „**tretjo industrijsko revolucijo**“[11]. Z vzpostavitvijo te infrastrukture bi lahko nastalo na tisoče novih podjetij in milijone novih delovnih mest, kar bo temelj za trajnostno svetovno gospodarstvo 21. stoletja. Med prednostnimi področji ukrepanja so tudi glavni elementi nove industrijske družbe, v kateri bodo nove energijske, informacijske in proizvodne tehnologije spremenile industrijsko proizvodnjo in trge. Toda vpliv teh novih tehnologij nikjer ne bo tako očiten kot na navedenih šestih področjih. Naložbe v nove tehnologije na teh področjih bodo prispevale k izpolnitvi cilja strategije Evropa 2020 za trajnostno gospodarstvo z visoko stopnjo zaposlenosti.

Prednostna področja večinoma sovpadajo s področji naložb kohezijske politike za obdobje 2014–2020[12]. Gre za trge, na katerih so nove tehnologije že pripravljene za proizvodnjo novih proizvodov ali povečanje produktivnosti. Te nove tehnologije bodo korenito spremenile tehnične vede (denimo inteligentni materiali) in preoblikovale proizvodnjo proizvodov (npr. s 3D-tiskanjem) ter položile nove temelje za tradicionalne trge, na primer s pametnimi omrežji, električnimi vozili ali umetno maso na biološki osnovi. Zato jih morajo države članice upoštevati pri industrijski politiki, pa tudi v strategijah za socialno kohezijo in gospodarski razvoj regij.

Zaradi osredotočenosti na te prednostne naloge pa seveda ne bodo zanemarjena prizadevanja v drugih sektorjih, ki trenutno potekajo v okviru vodilne pobude za industrijsko politiko, ki jo je Komisija opredelila leta 2010. S preoblikovanjem strategije LeaderSHIP 2015 se bo na primer izboljšala konkurenčnost evropske ladjedelniške industrije, ki prispeva k trajnostnemu pomorskemu prometu, infrastrukturi in napredku pri pridobivanju energije iz morja. Na okrogli mizi na visoki ravni o prihodnosti evropske jeklarske industrije bodo opredeljeni dejavniki, ki vplivajo na konkurenčnost te industrije, in izdelana konkretna priporočila za ohranjanje njene konkurenčnosti. Ta proaktivni pristop k industrijski politiki bo v prihodnje razširjen tudi na druga ključna področja, kot so ustvarjalna in vesoljska industrija, tehnologije

---

[11] Glej Rifkin J., „The Third Industrial Revolution: How Lateral Power Is Transforming Energy, the Economy, and the World“ (Tretja industrijska revolucija: kako obrobna moč spreminja energijo, gospodarstvo in svet), Palgrave McMillan, New York 2011.

[12] Kohezijska politika za obdobje 2014–2020: naložbe v rast in delovna mesta COM(2011) 614 z dne 6. oktobra 2011.

za boljše zdravstveno varstvo predvsem starajočega se prebivalstva, medicinski pripomočki in turizem.

1. Prednostna področja ukrepanja

i) Trgi za napredne proizvodne tehnologije za čisto proizvodnjo

Napredne proizvodne tehnologije, ki omogočajo čisto proizvodnjo, so ključni del nove industrijske revolucije. 3D-tiskanje omogoča na primer proizvodnjo v mnogo manjšem obsegu, kot je trenutno ekonomsko izvedljivo, kar omogoča poceni prilagojeno proizvodnjo proizvodov za novo tržno nišo in odpiranje novih priložnosti na trgu za inovativna mala in srednja podjetja. Za tovarne prihodnosti bodo značilni izjemno energetsko učinkoviti postopki, pri katerih se učinkovito uporabljajo viri, obnovljivi in reciklirani materiali ter vse pogostejša uporaba trajnostnih poslovnih modelov, kot je industrijska simbioza za obnovo materialov in izkoriščanje izgubljene toplote in energije. Te tehnologije so pomembna poslovna priložnost, saj naj bi se **po pričakovanjih svetovni trg podvojil, tako da bi do leta 2020 dosegel 750 milijard EUR**. Industrija EU je v teh tehnologijah že vodilna na svetu, saj njen svetovni tržni delež znaša več kot 35 %[13], delež njenih patentov pa več kot 50 %[14].

Usklajevanje politik EU in njenih držav članic ter prizadevanj zainteresiranih strani bi se lahko izboljšalo s projektno skupino za napredne proizvodne tehnologije za čisto proizvodnjo. S tem bi se lahko zagotovila usmeritev in usklajevanje ter večje razširjanje in komercializacija rezultatov javno-zasebnih partnerstev. Spodbujali bi se tudi inovativni ukrepi, usmerjeni v povpraševanje[15], vključno s pravočasno ureditvijo in standardizacijo notranjega trga ter inovativnimi javnimi naročili.

Zaradi visokih stroškov in zelo tveganih naložb v predstavitvene projekte za dokaz izvedljivosti ter pilotne programe bodo potrebna javno-zasebna partnerstva z industrijo na ravni EU, da se bo zagotovila pravočasna komercializacija. Pomembno vlogo bodo denimo imela javno-zasebna partnerstva v okviru pobude Obzorje 2020, na primer na področju robotike in trajnostne predelovalne industrije, skupaj s predstavitvenimi projekti za ključne omogočitvene tehnologije. Pomembna bosta tudi program financiranja inovativnih predstavitvenih projektov za nizkoogljično energijo NER300 in shema pomoči za trajnostno industrijo z nizkimi emisijami ogljika (SILC), ki podpira inovacije na področju zmanjševanja toplogrednih plinov.

Komisija bo v letu 2013 vodila projektno skupino za napredne proizvodne tehnologije za čisto proizvodnjo, s čimer želi pospešiti razvoj in uvajanje teh tehnologij v evropsko industrijo. Komisija bo po posvetovanju z industrijo ocenila učinke morebitnega javno-zasebnega partnerstva na področju trajnostnih predelovalnih industrij.

Države članice poziva k spodbujanju komercializacije in uporabi naprednih proizvodnih tehnologij ter krepitvi čezmejnega sodelovanja, pri čemer naj bi države upoštevale svoje nacionalne posebnosti in potrebe.

---

13 Roland Berger „GreenTech Made in Germany: posodobitev 2012“ http://www.rolandberger.com/media/pdf/Roland_Berger_Umbau_Energiesystem_20120208.pdf.

14 „Evropsko poročilo o konkurenčnosti 2010 “, SEC (2010) 1272.

15 Več o tem v objavi „Trends and challenges in demand-side innovation policies in Europe “ (Trendi in izzivi inovacijskih politik, usmerjenih v povpraševanje) na spletni strani http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5532&tpa=135&tk=&lang=sl.

ii) Trgi za ključne omogočitvene tehnologije

Svetovni trg ključnih omogočitvenih tehnologij, ki obsega mikro- in nanoelektroniko, napredne materiale, vključno z biotehnologijo, fotoniko, nanotehnologijo in naprednimi proizvodnimi sistemi, **naj bi se po napovedih do leta 2015 povečal za več kot 50 %, in sicer s 646 milijard EUR na več kot 1 bilijon**, kar je enako 8 % BDP Evropske unije. Evropa je vodilna na svetu v raziskavah in razvoju na področju ključnih omogočitvenih tehnologij, njen svetovni delež patentov pa presega 30 %. Vendar pa je bila v preteklosti EU pri prenosu raziskav v tržne proizvode in storitve pogosto počasnejša od svojih trgovinskih partnerjev.

Komisija je v Sporočilu[16], izdanem junija 2012, opredelila strategijo EU za pospešitev razvoja in industrijsko uporabo proizvodov, ki temeljijo na ključnih omogočitvenih tehnologijah. Ta nova strategija temelji na štirih stebrih: prilagoditvi in poenostavitvi instrumentov politike EU; boljšem usklajevanju politik med EU in državami članicami, da se spodbudijo sinergije in dopolnjevanje; vzpostavitvi primernih in namenskih struktur upravljanja znotraj in zunaj Komisije, da se zagotovijo učinkovito izvajanje, ter na uporabi obstoječih trgovinskih instrumentov za zagotovitev poštene konkurence in enakih pogojev za vse na mednarodni ravni. Komisija pa se bo posvečala tudi razvoju notranjega trga za inovativne proizvode, s čimer želi promovirati znanost in tehnološke spretnosti ter spodbujati podjetništvo s ključnimi omogočitvenimi tehnologijami[17]. Ugotoviti je treba, kako v Evropi najbolje ohraniti in razvijati močno oskrbovalno osnovo za ključne omogočitvene tehnologije, na primer za sestavne dele, ki se uporabljajo v telekomunikacijskem sektorju in sektorju informacijske tehnologije.

Komisija bo izvajala evropsko strategijo za ključne omogočitvene tehnologije ter tako zagotovila boljše usklajevanje tehnoloških politik EU in državami članicami, financiranje bistvenih predstavitvenih in pilotnih programov in medsektorskih projektov na področju ključnih omogočitvenih tehnologij ter pravočasni razvoj notranjega trga za proizvode, ki temeljijo na ključnih omogočitvenih tehnologijah. Zagotavljanje industrijske uporabe ključnih omogočitvenih tehnologij bo tako bistven del zadevnih evropskih partnerstev za inovacije.

Komisija poziva države članice in regije, naj izkoristijo raziskovalne in inovacijske strategije za pametne specializacije, podpirajo razvojne raziskave, vključno s pilotnimi programi in predstavitvenimi projekti, ter okrepijo sodelovanje v celotni vrednostni verigi.

iii) Trgi proizvodov na biološki osnovi

V industrijah s pretežno rabo biomase se v proizvodnih procesih uporabljajo obnovljivi viri ali biološki postopki. Proizvodi na biološki osnovi imajo za konkurenčnost industrije in za okolje številne prednosti. V primerjavi s postopki, pri katerih se uporabljajo fosilna goriva, se pri večini bioloških proizvodnih postopkov porabi manj energije, izpusti manj ogljikovega dioksida in ohlapnih organskih spojin ter ustvari manj strupenih odpadkov. S temi postopki se lahko zmanjšajo proizvodni stroški in izboljša okoljevarstvena učinkovitost. Ocenjuje se, da naj bi v EU do leta 2020 stopnja rasti kemičnih proizvodov na biološki osnovi, vključno z bioplastiko, biomazivi, biotopili, biološkimi površinsko aktivnimi snovmi in kemičnimi

[16] „Evropska strategija za ključne omogočitvene tehnologije – pot do rasti in delovnih mest“ COM(2012) 341

[17] Ključne omogočitvene tehnologije so bile tudi opredeljene kot prednostno področje za posojila, ki jih je omogočila dokapitalizacija EIB.

surovinami, znašala 5,3 % letno, kar pomeni, da bo trg vreden **40 milijard EUR** in bo zagotavljal več kot 90 000 delovnih mest samo v biokemični industriji[18].

Za vzpostavitev notranjega trga za proizvode na biološki osnovi je treba razviti standarde in posodobiti predpise[19]. Evropski odbor za standardizacijo (CEN) že pripravlja mandate za standardizacijo za biogoriva in druge proizvode na biološki osnovi, ter posebne mandate za biopolimere, maziva, topila in površinsko aktivne snovi[20].

Z institucionalnim javno-zasebnim partnerstvom za industrije s pretežno rabo biomase za večjo rast, ki bi temeljilo na konceptu skupne tehnološke pobude, bi se lahko pritegnile naložbe zasebnega sektorja, spodbudila učinkovita in trajnostna vzpostavitev oskrbe z biomaso, podprli obsežni predstavitveni projekti na področju biorafinerije, spodbujala zelena javna naročila ter razvili novi proizvodi in materiali na biološki osnovi. Z inovativnimi postopki in tehnologijami se lahko olajša izkoriščanje neuporabljenih ostankov pridelkov in morske biomase.

Komisija bo izvajala strategijo za biogospodarstvo in spodbujala trge za proizvode na biološki osnovi. Pospešila bo razvoj standardov in njihovo mednarodno priznavanje, spodbujala uporabo okolju prijaznih oznak in zelena javna naročila ter z industrijo sodelovala pri razvoju podrobnih predlogov za javno-zasebna partnerstva za biogospodarstvo (od 2013/2014 naprej).

iv) Trajnostna industrijska politika, gradbeništvo in surovine

Z zmanjšanjem stroškov, povečanjem energetske učinkovitosti, učinkovitejšo rabo virov in zmanjšanjem količine odpadkov se bo povečala konkurenčnost gradbenega sektorja. Za stanovanjske, poslovne in javne zgradbe se končno porabi 40 % energije EU, te zgradbe pa so soodgovorne za emisije CO_2 in onesnaževanje zraka. Nove naložbe v energetsko učinkovitost stanovanjskih in javnih zgradb ter infrastrukture imajo velik potencial in naj bi po pričakovanjih **do leta 2020** dosegle vrednost **25–35 milijard EUR letno**[21]. Predlaga se tudi, naj se znaten delež strukturnih skladov in Kohezijskega sklada nameni za podporo prehodu na nizkoogljično gospodarstvo.

Za trajnostne gradbene proizvode, postopke in dela so potrebni novi evropski standardi, ki bodo omogočili ohranitev usklajenega notranjega trga za proizvode in storitve. Mednarodna konkurenčnost gradbenih storitev EU se lahko med drugim poveča tudi z zagotovitvijo mednarodne uporabe gradbenih standardov Evrokod. Javno-zasebno partnerstvo za energetsko učinkovite stavbe naj bi pospešilo prehod od raziskav do trga.

Direktiva o okoljsko primerni zasnovi[22] določa zahteve za številne proizvode, ki vplivajo na porabo energije, vključno z motorji, črpalkami, ventilatorji in hladilnimi stroji. Pripravljajo se tudi ukrepi za druge proizvode široke uporabe in industrijsko opremo. Čeprav se ukrepi te direktive nanašajo predvsem na energijo, so obravnavane tudi izboljšave v zvezi z vsemi okoljskimi vidiki, vključno z učinkovitostjo materialov. Uporabljala se bo postopoma za širšo množico industrijskih proizvodov, ki imajo znaten vpliv na okolje.

---

18 Europe Innova Report "Assessment of the Bio-based Products Market Potential for Innovation" (Ocena tržnega potenciala proizvodov na biološki osnovi za inovacije) 2010.

19 „Inovacije za trajnostno rast: biogospodarstvo za Evropo" COM(2012) 60 z dne 13. februarja 2012.

20 http://www.cen.eu/cen/Sectors/Sectors/Biobased/Pages/default.aspx.

21 „Ocena učinka direktive o energetski učinkovitosti", SEC (2011) 779 z dne 22. junija 2011.

22 http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/index_en.htm.

Sprejeti je treba tudi ukrepe za nadaljnji razvoj vseevropskih trgov za recikliranje odpadkov in prehod na gospodarstvo s sklenjenim krogom recikliranja. Z novimi evropskimi standardi za različne kakovosti recikliranih materialov (npr. kovine, les in tekstil) bi prav tako spodbudili razvoj trga. Nujni so dodatni predstavitveni projekti za tehnologije recikliranja, razstavljanja in ločevanja za posebne namene, kot je denimo pilotni projekt RECAP za boljše recikliranje mešane plastike. Prav tako bi se lahko z izmenjavo dobrih praks spodbujale inovativne tehnologije za ravnanje z odpadki in upravljanje virov. S sredstvi iz Kohezijskega sklada in strukturnih skladov ter z drugimi oblikami javnega financiranja**,** sistemi pobud in cenovnimi signali bi se lahko pospešeno spodbujali recikliranje, obnova in ponovna uporaba namesto sežiganja.

Za konkurenčnost industrije EU so bistvene neenergetske in nekmetijske surovine. Z inovacijami se lahko zmanjšajo pritiski na oskrbo. To bi denimo lahko dosegli z razvojem naprednih metod ekstrakcije (vključno z globokomorskim rudarjenjem) in predelave, oblikovanjem proizvodov, ki bi jih bilo mogoče preprosto kakovostno reciklirati, in omogočanjem t. i. urbanega rudarjenja. EU mora izboljšati sodelovanje in izmenjavo informacij med državami članicami o surovinah, da bo dosegla kritično maso, potrebno za rešitve sklenjenega kroga za vrednostne verige materialov. Evropsko partnerstvo za inovacije glede surovin[23] bo združilo vse zadevne zainteresirane strani, da se bo povečala razpoložljivost tehnoloških in drugih rešitev na trgu. Komisija bo nato ta strateški izvedbeni načrt prenesla v operativni program.

Za gradbene proizvode in postopke bodo pripravljeni novi evropski standardi za merila trajnosti, v okviru izvajanja akcijskega načrta za trajnostno konkurenčnost gradbenega sektorja pa se bo spodbujala mednarodna uporaba standardov Evrokod v sodelovanju s tristranskim strateškim forumom[24] (2013–2014).

V okviru javno-zasebnega partnerstva za energetsko učinkovite zgradbe in v sporočilu o trajnostnih zgradbah (2013) bodo predlagani konkretni ukrepi za pospešitev prehoda od raziskav do trga.

Komisija bo izvajala posebne predpise o okoljsko primerni zasnovi industrijskih proizvodov, zlasti tistih, ki imajo v svojem življenjskem ciklu znaten vpliv na okolje; s sektorskimi prostovoljnimi dogovori bo podpirala hitrejše in cenejše doseganje ciljev politike na področju okoljsko primerne zasnove; nadalje bo pregledala direktivo o energijskem označevanju in nekatere vidike direktiv o okoljsko primerni zasnovi, da bi čim bolj povečala njihovo učinkovitost; prek Evropske podjetniške mreže bo podpirala svetovalne službe o okoljsko primerni zasnovi, da bo lahko bolje odgovorila na potrebe malih in srednjih podjetij (od 2012 naprej).

Komisija bo nadalje razvijala stabilne trge recikliranja in povečala delež zbiranja odpadkov, tako da bo izvedla načrtovani pregled posebnih vidikov politike EU na področju ravnanja z odpadki (leta 2014) in analizirala obstoječe sheme razširjene odgovornosti proizvajalca, s čimer želi opredeliti najbolj stroškovno učinkovite sheme ter določiti najboljše prakse in smernice (2013/2014).

[23] „Zagotavljanje surovin za blagostanje Evrope v prihodnosti – predlog za evropsko partnerstvo za inovacije glede surovin“ COM(2012) 82.

[24] Objavljeno v sporočilu „Strategija za trajnostno konkurenčnost gradbene industrije“ COM(2012) 433.

Komisija bo po vzpostavitvi evropskega partnerstva za inovacije glede surovin (november 2012) pripravila operativni program za surovine, ki bo temeljil na strateškem izvedbenem načrtu (september 2013).

Države članice poziva, naj pripravijo strategije, prilagojene svojim nacionalnim posebnostim, za spodbujanje recikliranja in razvoj nizkoenergijskih stavb.

v) Čista vozila in plovila

Vozila z alternativnim pogonom in/ali vozila na alternativna goriva so ključna pri prehodu na trajnostno mobilnost. Tržni delež električnih priključnih vozil in hibridnih vozil bo **do leta 2020 znašal predvidoma 7 %**. Vozila z motorjem z notranjim izgorevanjem bodo tudi čedalje bolj elektrificirana. Naložbe v čisto mobilnost lahko poleg spodbujanja rasti in novih delovnih mest prinesejo dodatne prednosti, vključno z boljšo kakovostjo zraka in manjšim vplivov na zdravje.

Za razvoj trgov za čista vozila in plovila je potrebno široko usklajevanje. Zlasti pri uvajanju električne mobilnosti so potrebne velike prilagoditve industrijskih vrednostnih verig, poslovnih modelov, spretnosti in odnosa potrošnikov ter vzpostavitev infrastrukture za polnjenje vozil. Tekoče dejavnosti standardizacije za interoperabilnost in povezljivost je treba hitro končati in pripraviti nadaljnje standarde za vozila in infrastrukturo. Varnostne pravilnike UN/ECE za vse sestavne dele in sisteme (vključno z akumulatorji) ter okoljske predpise EU je treba prilagoditi. Z mednarodnimi sporazumi o standardih in predpisih, zlasti v okviru UN/ECE, se bodo prihranili stroški in pospešila rast trga. Tudi s sodelovanjem z največjimi evropskimi trgovinskimi partnerji na področju standardov, raziskav in zakonodajnih vidikov se bo pospešil sprejem tehnologij, na primer z delovnim načrtom EU in ZDA za e-mobilnost, sprejetim v okviru čezatlantskega ekonomskega sveta.

Zakonodajni predlogi o pametnih omrežij, vseevropskem prometnem omrežju[25] in infrastrukturi za alternativna goriva bi morali olajšati razvoj infrastrukture za polnjenje/oskrbo z gorivom, zlasti v mestih. Regionalni in lokalni organi bi prav tako morali spodbujati tržno uvajanje teh tehnologij, na primer z razvojem infrastrukture, javnimi naročili in nefinančnimi pobudami, kot je prednostni dostop do mestnih središč. Na podlagi projekta „Green eMotion“ bi bilo treba v okviru pobude Obzorje 2020 izvajati raziskave in razvoj ter pripraviti predstavitvene projekte, in sicer s sredstvi iz Kohezijskega sklada in strukturnih skladov ter podporo držav članic skupaj s posojili EIB.

Komisija bo po končnem poročilu skupine CARS21 uskladila vse ukrepe politike za uvedbo čistih vozil na trg, vključno s priključnimi električnimi in hibridnimi vozili, tako da bo zagotovila pravočasno izvajanje predpisov in standardov, olajšala razvoj infrastrukture za polnjenje ter po potrebi zagotovila začetni kapital za ključne raziskave in razvoj ter predstavitvene projekte (sporočilo o CARS 2020 do novembra 2012).

Kot je objavila v beli knjigi o prometu iz leta 2011[26], bo objavila strategijo o alternativnih gorivih, v kateri se bo posvetila tudi primerni infrastrukturi za polnjenje/oskrbo z gorivom.

[25] „Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja, COM(2011) 650/3“.

[26] Načrt za enotni evropski prometni prostor – na poti h konkurenčnemu in z viri gospodarnemu prometnemu sistemu. COM(2011) 144.

Na podlagi tekočih posvetovanj z industrijo bo Komisija ocenila podrobne predloge za javno-zasebno partnerstvo za vodik in gorivne celice in javno-zasebno partnerstvo za zelene avtomobile.

Komisija poziva države članice, naj ob upoštevanju nacionalnih posebnosti in potreb podprejo predstavitvene projekte in razvijejo primerno infrastrukturo za čista vozila in plovila, ki bo prilagojena njihovim potrebam in bo v skladu s priporočili iz evropskega semestra.

Komisija poziva države članice in regije, naj izkoristijo raziskovalne in inovacijske strategije za pametne specializacije, podpirajo razvojne raziskave, vključno s pilotnimi programi in predstavitvenimi projekti, ter okrepijo sodelovanje v celotni vrednostni verigi.

vi) Pametna omrežja

Za vključitev obnovljive energije v elektroenergetski sistem, večjo energetsko učinkovitost in spodbujanje novih povpraševanj, na primer po električnih vozilih, je potrebna ustrezna infrastruktura (vključno s pametnimi omrežji, skladiščenjem in rešitvami za uravnavanje zmogljivosti). Tretji sveženj za liberalizacijo na področju energetike je določil zahteve za namestitev inteligentnih merilnih sistemov v vsaj 80 % gospodinjstev do leta 2020, kar je prvi korak pri uvedbi pametnih omrežij v EU, sporočilo o pametnih omrežjih[27] pa določa splošni okvir politike za spodbujanje njihove uvedbe. **Do leta 2020 bo EU v ta omrežja morala vložiti približno 60 milijard EUR**, do leta 2035 pa kar 480 milijard EUR.

Bistveno je določiti prave okvirne pogoje, ki bodo industriji omogočili razvoj potrebnih tehnologij in proizvodnih zmogljivosti za te naložbe[28]. Obenem mora EU zagotoviti potrebne standarde za zagotavljanje čezmejne interoperabilnosti pametnih omrežij ter tudi skupne minimalne standarde za merilnike in napredno infrastrukturo za merjenje. Komisija je leta 2011 evropskim organizacijam za standardizacijo že izdala mandat M/490 za razvoj prvega sklopa standardov za pametna omrežja do konca leta 2012. Z mednarodnimi akterji, kot so nacionalni inštitut za standarde in tehnologijo ZDA, potekajo redna posvetovanja glede priprave združljivih standardov, kjer je to mogoče. Še vedno pa je treba vzpostaviti splošni okvir za širšo uvedbo pametnih naprav, vključno za učinkovitejšo rabo nizkonapetostnih naprav. Na podlagi analize stroškov in koristi je treba določiti ključne kazalnike uspešnosti za javna naročila, da se zagotovi priznavanje potencialnih koristi. Potencial celovitih, učinkovitih in prilagodljivih manjših kurilnih naprav bi bilo mogoče izkoristiti s pravočasno določitvijo ustreznih emisijskih standardov. Nazadnje pa je treba v okviru evropskih industrijskih pobud za električna omrežja, načrta SET in evropskega partnerstva za inovacije za pametna mesta in skupnosti omogočiti ustrezne raziskave in razvoj ter pripraviti inovacijske predstavitvene projekte[29].

Na podlagi naslednjega poročila projektne skupine za pametna omrežja bo Komisija določila nadaljnje cilje za uvedbo elementov pametnih omrežij. Popravila in razširila bo mandate za standardizacijo, pripravila smernice za ključne kazalnike uspešnosti ter opredelila morebitne projekte skupnega interesa[30] za vseevropsko energetsko infrastrukturo (konec leta 2012).

---

27 COM(2011) 202 z dne 12. aprila 2011.

28 Glej sporočilo Komisije COM(2011) 202 „Pametna omrežja od inovacij do uvedbe“.

29 Naložbe v infrastrukturo so prav tako prednostno področje za posojila, ki jih omogočila dokapitalizacija EIB.

30 Predlog uredbe o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo, COM(2011) 658.

2. Spremljevalni ukrepi

Navedeni usklajevalni organi – ali po potrebi nove strokovne projektne skupine – bodo morali pri prizadevanjih tesno sodelovati z industrijo in državami članicami, da bodo uresničili programe politike. Te skupine bodo glede na delovno področje delovale v različni sestavi in imele na voljo različen časovni okvir. Vse pa bodo združile zadevne zainteresirane strani in javne organe, da bodo opredelili ukrepe za hitrejši prevzem novih tehnologij in spodbujanje naložb[31].

- Najprej bi bilo treba čim prej določiti in objaviti **poenostavljen, predvidljiv in stabilen regulativni okvir za notranji trg** za nove proizvode in storitve, vključno z ustreznimi standardi in postopki izdaje potrdil. Regulativni organi EU in organizacije za standardizacijo morajo pravočasno pripraviti predpise in standarde za nove tehnologije, še pred prvo uvedbo na trg – dober primer za to so mandati za standardizacijo za električna vozila in proizvode na biološki osnovi odbora CEN. Projektne skupine bodo priporočale poenostavitve zakonodajnega in upravnega okolja na posameznih tržnih področjih, kar bo pomagalo predvsem malim in srednjim podjetjem. Državam članicam je bilo v evropskem semestru tudi priporočeno, naj poenostavijo zakonodajno okolje.

- **Razvoj infrastrukture je treba uskladiti in sinhronizirati s povečanjem proizvodne zmogljivosti**. Naložbe v ključne energetske infrastrukture EU, kot so pametna omrežja in shranjevanje energije, so bistvene za široko uvedbo obnovljivih virov energije, informacijske in komunikacijske tehnologije ter električnih in hibridnih vozil. Ustrezna in učinkovita prometna infrastruktura, interoperabilna logistika in hitra širokopasovna omrežja so prvi pogoj za industrijski razvoj. Poleg tega je treba pravočasno razviti nove industrijske zmogljivosti v proizvodnih tehnologijah, in sicer z naložbami v stroje in opremo, ki porabijo malo energije in učinkovito izrabljajo vire.

- **Po vsej EU** je treba uskladiti tudi **raziskave in razvoj ter prizadevanja na področju inovacij**, da se zagotovi pravočasna uvedba in komercializacija tehnologij. Prvi pogoj za uvedbo tehnologij v industrijskem obsegu so zlasti so predstavitveni projekti za dokaz izvedljivosti ter proizvodni pilotni programi . Javno-zasebna partnerstva lahko zagotovijo sredstva za take pobude, in sicer iz strukturnih skladov ali pa v okviru pobude Obzorje 2020 ter drugih programov Skupnosti. Prav tako je mogoče financiranje s tveganim kapitalom iz javnih in, kar je najpomembneje, iz zasebnih virov.

- Poleg tega bo Komisija sprejela dodatne ukrepe za **zagotovitev ustreznih znanj** za razvoj teh trgov in za povečanje povpraševanja po novih inovacijah.

Nove delovne prakse bodo podjetjem omogočile, da zaposlijo starejšo delovno silo in v predelovalno industrijo pritegnejo usposobljene posameznike. Zaradi novih tehnologij se spreminjajo spretnosti, potrebne za posamezno delovno mesto. Komisija bo spodbujala **prenovo delovnega okolja**, ki spodbuja nove oblike „aktivnih delovnih mest“ in razvoj novih spretnosti, vključno z e-spretnostmi.

Širša uporaba oblikovanja ter drugih netehnoloških inovacij je še eno ključno gonilo pri razvoju visokokakovostnih proizvodov, povečanju produktivnosti in učinkovitejši rabi virov. Evropski vodstveni odbor za oblikovanje je za povečanje vloge oblikovanja v inovacijah pripravil sklop predlogov, vključno z naslednjimi: boljši dostop podjetij do oblikovanja;

[31] Pri tem bodo v celoti upoštevana pravila o strokovnih skupinah in drugih organih, ki jih je ustanovila Komisija (C(2010) 7649 in SEC(2010) 1360).

spodbujanje inovacij v oblikovanju za proizvodne sisteme; spodbujanje oblikovalskih spretnosti; povečevanje prepoznavnosti oblikovanja v sistemu raziskav in inovacij EU; širša uporaba oblikovanja v javnem sektorju; in prepoznavnost evropskega oblikovanja na svetovni ravni.

Inovacijska politika lahko poveča svoj vpliv na gospodarsko rast, če bo združila uvajanje novih tehnologij in delovnih praks z ukrepi, usmerjenimi v povpraševanje, kot so na primer standardizacija, spodbujanje vključevanja inovacij v svetovne dobavne verige ali priprava regulativnih pobud. Evropa ima izkušnje pri pripravi politik, usmerjenih v povpraševanje, kot so uspešna pobuda za vodilni trg, v okviru katere so nastali načrti za posamezne trge in instrumenti politike, usmerjeni v povpraševanje. Pred kratkim je bilo objavljeno, da bo pet evropskih partnerstev za inovacije usklajevalo instrumente politike, usmerjene v povpraševanje ter raziskave in razvoj.

Evropski svet je na zasedanju marca 2012 poudaril, da je pomembno **še naprej spodbujati inovacije, ki jih narekuje povpraševanje,** in ustvariti kar najboljše okolje, ki bo podjetnikom omogočilo komercializacijo njihovih idej na trgu. Ob koncu leta 2012 bo Komisija začela izvajati horizontalni akcijski načrt v treh zaporednih stopnjah, da bi spodbudila povpraševanje po inovativnih evropskih proizvodih in storitvah. Na prvi stopnji bo določila trge, orodja in modele na osnovi povpraševanja. Na naslednji stopnji bo Komisija v sodelovanju z zainteresiranimi stranmi pripravila strateške načrte za dejavnosti, usmerjene v povpraševanje, v okviru širših pobud. Na zadnji stopnji pa bo izvedla ukrepe iz strateških načrtov druge stopnje. Hkrati bo se bo z novim nadzornim sistemom ugotavljal učinek politike, usmerjene v povpraševanje, in učinek izvajanja strateških načrtov.

Komisija bo pripravila in izvedla horizontalni akcijski načrt za spodbujanje povpraševanja po inovativnih evropskih proizvodih in storitvah (od 2012 naprej).

Komisija bo vzpostavila izobraževalno omrežje za inovacije v delovnem okolju v Evropi, s čimer bo spodbujala delovno učinkovitost in kakovost delovnih mest (2013) ter izvajala akcijski načrt za pospešeno vključevanje oblikovanja v inovacijsko politiko (od 2012 naprej).

V letu 2013 bo Komisija začela neodvisni pregled, da bi ocenila, ali se je evropski standardizacijski sistem zmožen prilagajati hitro spreminjajočemu se okolju ter prispevati k doseganju notranjih in zunanjih strateških ciljev Evrope.

B. Dostop do trgov

1. Izboljšanje notranjega trga za blago

Notranji trg za blago predstavlja 75 % trgovine znotraj EU in ima ogromen neizkoriščen potencial za spodbujanje konkurenčnosti in rasti EU. Je ključen pri doseganju visokokonkurenčnega socialnega tržnega gospodarstva. Na proizvodne postopke močno vplivajo zlasti globalizacija, specializacija in inovacije, razlika med „proizvodi“ in „storitvami“ pa postaja vse bolj zabrisana. Pri tem pa lahko nastajajo nove ovire. Pravila enotnega trga in postopki pa morajo slediti temu razvoju. Dvajset let po strategiji iz leta 1992 je širok spekter proizvodov še vedno neusklajen, klavzule o vzajemnem priznavanju v zakonodajah držav članic pa se ne uporabljajo vedno pravilno. Naslednje leto bo Komisija pripravila kritično oceno pravnega reda EU za industrijske proizvode, ki bo obsegala tudi študijo in obsežna posvetovanja, izdelala pa bo tudi načrt reform notranjega trga za industrijske proizvode.

Napredek je treba doseči tudi pri celovitem povezovanju nekaterih sektorjev na notranjem trgu, denimo sektorjev **varnosti in obrambe**. Kljub izvajanju obrambnega svežnja ostaja obrambni sektor še vedno pretežno nacionalen, zato ne more izkoristiti potencialne ekonomije obsega, ki je potrebna za izboljšanje konkurenčnosti in donosnosti. Pripravljajo se nadaljnje pobude na ravni EU za raziskave in inovacije na področju civilne varnosti: Projektna skupina za obrambo pomaga pri pripravi celovite strategije za vodilno obrambno industrijo v svetovnem merilu, ki bo konkurenčna v Evropi in zunaj nje. Podobno imajo proizvodi in storitve na podlagi satelitskih podatkov velik potencial za gospodarsko rast, spodbujati pa bi bilo treba tudi razvoj trga teh proizvodov in storitev ter ga vzdrževati.

Leta 2010 je Komisija v okviru strategije za pametno pravno ureditev[32] predvidela **preverjanje ustreznosti** predpisov, s čimer želi oceniti splošni regulativni okvir na posameznem področju politike. S temi pregledi naj bi se ugotovile prevelike upravne obremenitve, regulativna prekrivanja, vrzeli in nedoslednosti ter ocenil skupni učinek zakonodaje. Na podlagi teh ugotovitev se bodo nato sprejele odločitve politike o prihodnosti zadevnega regulativnega okvira. Preverjanja ustreznosti potekajo na posebnih področjih politike, kot so obveščanje delavcev in posvetovanje z njimi, homologacija motornih vozil in okoljevarstvena politika EU na področju sladkih voda. Vendar se načrt pregleda glavnih politik, ki vplivajo na posamezen gospodarski sektor, še ni začel izvajati. Komisija bo zato začela pilotne projekte, v okviru katerih bo izvajala horizontalno sektorsko preverjanje ustreznosti. Najprej se bo posvetila **sektorjema rafiniranja nafte in aluminija**. Oba sektorja sta ključnega pomena za industrijsko vrednostno verigo EU, vendar pa so zaradi močne mednarodne konkurence nujno potrebne nove naložbe v ta sektorja. Pri preverjanju ustreznosti bo v ospredju izvajanje in medsebojno prepletanje politik, ki so za konkurenčnost teh sektorjev najpomembnejše[33]. Sledila bodo preverjanja ustreznosti za druge industrijske proizvode.

Ovire pri upravljanju in regulativne ovire na notranjem trgu nastajajo tudi na področjih politik, ki jih urejajo države članice, na primer tehnični predpisi, neuporaba načel **vzajemnega priznavanja in neskladja med 27 različnimi davčni predpisi**. Z vnaprejšnjo analizo osnutkov tehničnih predpisov se lahko preprečijo regulativne ovire. Prav to je tudi cilj priglasitvenega postopka iz Direktive 98/34[34], ki določa, da je treba osnutke zakonodajnih aktov s tehničnimi pravili o proizvodih in storitvah informacijske družbe predložiti Komisiji še pred njihovim sprejemom. Ta postopek preprečuje večje število kršitev pravil o prostem pretoku blaga. Z navedenim priglasitvenim postopkom pa se lahko izboljša tudi nacionalna zakonodaja v skladu z načeli „boljše pravne ureditve “ in s primerjalno analizo. Poleg tega pa se lahko državam članicam tudi priporoča uporaba preverjanja konkurenčnosti v okviru nacionalnih ocen učinka.

„Okolju prijazni proizvodi in storitve“ predstavljajo dinamičen, inovativen in rastoč trg. Vendar pa bi zaradi hkratnega razvoja različnih in pogosto neskladnih tehničnih pravil in sistemov označevanja v državah članicah ter zasebnih pobud lahko prišlo do zmede in ovir pri prostem pretoku teh proizvodov in storitev na notranjem trgu. Komisija preučuje najboljše

---

32 „Pametna pravna ureditev v Evropski uniji“, COM(2010) 543 z dne 8. oktobra 2010.

33 Na primer ocene držav članic, predstavljene 15. maja 2012 na okrogli mizi Komisije o rafiniranju, na kateri so razpravljali o skupnem vplivu politik EU o rafiniranju.

34 Direktiva 98/34/ES o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov o storitvah informacijske družbe.

načine za vključitev okolju prijaznih proizvodov in storitev na notranji trg, vključno z izračunom okoljskega odtisa[35].

Zaradi neustreznega usklajevanja metodologij in meril za sprejemanje odločitev o **cenah zdravil/povračilu stroškov zanje** med državami članicami prihaja do neskladij in zamud pri dostopu do inovativnih zdravil. Čeprav to težavo delno obravnava Direktiva o preglednosti in dokument o oceni zdravstvenih tehnologij, sta potrebna širša strategija politike in načrt za zagotovitev konkurenčnosti ter dolgoročne sposobnosti preživetja farmacevtske industrije EU.

Okvir EU za **tržni nadzor** je mogoče izboljšati. Direktiva o splošni varnosti proizvodov se uporablja za vse potrošniške proizvode, usklajene in neusklajene, določbe o nadzoru trga, ki so zdaj opredeljene v Uredbi 765/2008 in v posebni sektorski zakonodaji, pa se uporabljajo za usklajene potrošniške ali industrijske proizvode. Zato so lahko nacionalni organi in gospodarski subjekti v negotovosti glede tega, kateri sistem se uporablja. Pripravlja se nov predlog uredbe o nadzoru trga, ki bi združil vse navedene določbe o nadzoru trga in odpravil pomanjkljivosti sedanjega zakonodajnega okvira.

Z nadzorom trga se evropske državljane ščiti pred neskladnimi proizvodi (npr. tveganja za zdravje in varnost) ter zagotavlja poštene pogoje trgovanja. Nadzor notranjega trga se izvaja na nacionalni ravni; države članice so namreč odgovorne za nadzor in izvrševanje zakonodaje. Zlasti izvajanje nadzora je obsežna naloga. Pri nekaterih proizvodih so pomanjkljivosti nadzora trga očitne, na primer pri investicijski opremi, ki jo proizvaja evropska strojna industrija[36]. Za nadzor trga je potreben večletni akcijski načrt, da se spodbudi vseevropski nadzor trga ter okrepi sodelovanje in vzajemna pomoč. S tem se bo otežilo delovanje nepoštenih trgovcev in omogočilo nadaljnje povezovanje enotnega trga za skladne in varne proizvode. Odgovorni gospodarski subjekti tako ne bodo več v podrejenem konkurenčnem položaju.

Ker je meja med storitvami in proizvodi vse bolj zabrisana, ovire pri blagovni menjavi neposredno vse bolj ovirajo trgovino s storitvami. Zlasti poslovne storitve so odločilnega pomena za industrijsko konkurenčnost in inovacije. Pomembne so zlasti za mala in srednja podjetja, ki se bolj zanašajo na nakup storitev na trgu kot pa od velikih družb.

Do konca leta 2012 bo Komisija sprejela sveženj za varnost proizvodov in nadzor trga, ki bo vključeval pregledano direktivo o splošni varnosti proizvodov, novo uredbo o nadzoru trga in sporočilo o večletnem akcijskem načrtu za nadzor trga za obdobje 2012–15.

Komisija bo ocenila stanje pravnega reda na celotnem področju industrijskih proizvodov in nato pripravila načrt reform notranjega trga za industrijske proizvode (2013).

Izvajala bo preverjanje ustreznosti predpisov v sektorjih aluminija in rafiniranja nafte, pri čemer bo v ospredju izvajanje in medsebojno prepletanje politik, ki so najpomembnejše za konkurenčnost.

Pripravila bo tudi obsežno strategijo za podporo konkurenčnosti obrambne industrije in povečala učinkovitost trga za obrambno opremo. Sporočilo bo predvidoma objavila do aprila 2013.

[35] Predlog izračuna okoljskega odtisa, napovedan v Aktu za enotni trg, bo objavljen leta 2013 v sporočilu Komisije.

[36] GD za podjetništvo in industrijo na konferenci o nadzoru trga in strojih, 24. novembra 2011: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/mechanical/machinery/market-surveillance/index_en.htm.

Na področju varnosti in vesolja bo Komisija predstavila dodatne pobude za spodbujanje povezovanja notranjega trga.

Komisija bo postopek iz Direktive 98/34 nadalje uporabljala tudi kot instrument za industrijsko politiko in za usmerjanje prihodnjih prednostnih nalog EU na področju zakonodaje, s čimer želi zlasti spodbuditi države članice k uvedbi ocen učinka in preverjanja konkurenčnosti v okviru njihovih nacionalnih zakonodajnih postopkov, in sicer že na stopnji oblikovanja osnutkov.

Komisija bo pripravila načrt za strategijo politike za krepitev konkurenčnosti farmacevtske industrije.

Do leta 2012 bo ustanovljena tudi skupina na visoki ravni za poslovne storitve. Po poročilu te skupine bo Komisija do leta 2014 izdelala prihodnji delovni program s priporočili politike.

2. Spodbujanje podjetništva za bolj dinamičen notranji trg

Čeprav več kot tretjino vseh novih delovnih mest ustvarijo mala, hitro rastoča podjetja, pa podjetja v EU ne rastejo tako hitro kot v ZDA[37]. Komisija bo z akcijskim načrtom za podjetništvo, ki temelji na podlagi Akta za mala podjetja, spodbujala rast novoustanovljenih podjetij, olajšala prenos poslovanja, zagotavljala podporo podjetjem v začetni fazi in razvijala učinkovite stečajne postopke, s katerimi bodo podjetja dobila drugo priložnost.

Podjetniki morajo izkoristiti celoten potencial enotnega digitalnega trga v EU, ki naj bi se **po pričakovanjih do leta 2016 povečeval za 10 % letno**[38]. Komisija je z **Evropsko digitalno agendo**[39] in vodilnimi pobudami za industrijsko politiko razvoj internetnih in digitalnih tehnologij postavila v ospredje strategije Evropa 2020. Politika EU določa okvirne pogoje za enotni digitalni trg, vključno s pravno podlago za e-trgovanje (Direktiva 2000/31/ES)[40]. V prihodnje bo skupno evropsko prodajno pravo določalo enotna pravila za čezmejno spletno prodajo, digitalna dimenzija pa je ključen del evropske agende za potrošnike[41].

Države članice in Komisija morajo prispevati k pospešeni celoviti uvedbi enotnega digitalnega trga. Države članice morajo poenostaviti postopke identifikacije za DDV in vzpostaviti enotno točko za elektronsko identifikacijo, s čimer bodo olajšale čezmejno digitalno poslovanje malih podjetij. Evropska podjetniška mreža bo zagotovila usposabljanje in obveščanje malih in srednjih podjetij, ki želijo razviti spletno poslovanje, o njihovih obveznostih pri čezmejni prodaji. S smernicami in oznakami kakovosti za **e-spretnosti** bi se lahko na ravni EU in na ravni držav članic določil splošen nabor spretnosti za izvajalce izobraževanja in usposabljanja. Standardi in smernice so namreč bistveni za digitalno interoperabilnost v dobavnih verigah.

---

37 Albert Bravo-Biosca „The dynamics of Europe's industrial structure and the growth of innovative firms“ (Dinamika evropske industrijske strukture in rast inovativnih podjetij), konferenca JRC v Sevilli, oktobra 2011.

38 Boston Consulting Group „The internet economy in the G-20“ (Internetno gospodarstvo v okviru skupine G-20), marec 2012.

39 COM(2010) 245.

40 COM (2011) 942 „Skladen okvir za okrepitev zaupanja v enotni digitalni trg elektronskega poslovanja in spletnih storitev“. Glej tudi COM(2011) 942 final „Skladen okvir za okrepitev zaupanja v enotni digitalni trg elektronskega poslovanja in spletnih storitev“.

41 COM(2012) 225 „Evropska agenda za potrošnike – za krepitev zaupanja in rasti“.

Toda ne zadostuje le določitev okvirnih pogojev in spodbujanje podjetnikov k izkoriščanju enotnega digitalnega trga – če želi Evropa uspeti, mora tudi dovoliti razvoj podjetništva znotraj digitalnega gospodarstva.

Komisija bo predlagala akcijski načrt za podjetništvo, v katerem bo državam članicam predlagala priporočila za izboljšanje okvirnih pogojev in podpornih ukrepov za podjetništvo (novembra 2012). Prav tako bo sprejela dodatne ukrepe za spodbujanje uporabe digitalnih tehnologij in e-trgovanja.. V prvem četrtletju leta 2013 bo predlagala tudi ciljne ukrepe, s katerimi želi podpreti spletno podjetništvo v EU.

3. Notranji trg za tehnologije, enotni patenti in varovanje pravic intelektualne lastnine

Pravice intelektualne lastnine so bistvene za inovacije in rast, saj ščitijo podjetja, ki vlagajo v raziskave in razvoj. Ker nagrajujejo ustvarjalnost in inovativnost ter ščitijo podjetja in inovacije pred protipravno prilastitvijo in uporabo tehnološkega znanja, so nepogrešljiv del inovacijskega sistema in vseh prenosov tehnologije. Pravni okvir na področju pravic intelektualne lastnine je treba prilagoditi potrebam novega gospodarstva, zlasti pri modelu odprtih inovacij, ki temelji na sodelovanju.

Z uvedbo **enotnega patenta** in razvojem **enotnega sistema reševanja patentnih sporov** v Evropi se bodo zmanjšali stroški[42] in razdrobljenost patentne zaščite na enotnem trgu, zaradi tega pa se bodo tudi zmanjšali nepotrebni stroški pri reševanju sporov in povečala pravna varnost. Poleg tega bo za vse evropske jezike do konca leta 2014 na voljo brezplačno orodje za strojno prevajanje[43]. Izumitelji, ki uveljavljajo patentno zaščito, imajo na voljo orodja za pospešitev postopka do podelitve patenta. S pobudami, ki nadgrajujejo delo drugih uradov, ter z mednarodno uskladitvijo materialnega patentnega prava (vključno z izboljšanjem svetovno usklajenega obdobja odloga z vsemi povezanimi vprašanji), se lahko patentni sistem dolgoročno še dodatno okrepi, stroški pa znižajo.

Za dopolnitev patentnega sistema se lahko uporabijo tudi drugi instrumenti, med katerimi je optimizacija uporabe in zaščite poslovnih skrivnosti. Vseh delov inovacij sicer ni mogoče zaščititi s patenti, toda rezultati teh inovacij so morda upravičeni do zaščite pred protipravno prilastitvijo. Čeprav je nekatere izume mogoče zaščititi s patenti, se nekatera podjetja odločijo, da jih je bolje zaščititi z zavezanostjo k varovanju poslovne skrivnosti. Izumitelji se zato lahko včasih odločijo, da bodo svoje inovacije (in s tem donos inovacij) zaščitili z nerazkrivanjem poslovnih skrivnosti. EU nima zakonodaje o varstvu poslovnih skrivnosti, to področje je namreč urejeno na nacionalni ravni. Vendar pa se nacionalni predpisi o naravi in obsegu poslovnih skrivnosti ter razpoložljiva pravna sredstva med seboj precej razlikujejo. Komisija preučuje, ali lahko zaradi razlik v nacionalnih pristopih nastanejo ovire in transakcijski stroški za podjetja, ki poslujejo čezmejno, zlasti za mala in srednja podjetja.

Za podjetja, ki ne kotirajo na borzi, veljajo nacionalna računovodska pravila, ki temeljijo na prenosu četrte računovodske direktive. Čeprav ta direktiva državam članicam dovoljuje, da glede tega same določijo pravila, trenutno vrednost patentov in drugih pravic intelektualne lastnine ni splošno priznana, zlasti v računovodskih izkazih malih in srednjih podjetij. Preučili bomo načine, s katerimi bi lahko podjetja pridobila ustrezno priznavanje **vrednosti svojih patentov**, tudi v računovodskih izkazih, in morebitne prednosti, ki jih lahko prinese tako

[42] Stroški registracije in prevajanja pri pridobitvi patentne zaščite v Evropi se bodo zmanjšali za 80 %.

[43] Glej „Patent Translate“, http://www.epo.org/searching/free/patent-translate.html.

podrobno razkritje v smislu dostopa do financiranja. Poleg tega postajajo vse bolj pomembni sistemi zavarovanja za primere sporov v zvezi s pravicami intelektualne lastnine.

Učinkovit sistem pravic intelektualne lastnine mora vključevati predhodno zaščito in naknadno izvrševanje ukrepov proti tistim, ki ne upoštevajo pravil. Patentne zasede, oviranje patenta, patentne vojne in kršitev teh pravic (na primer ponarejanje in piratstvo) neposredno škodujejo žrtvam in krhajo zaupanje v sistem pravic intelektualne lastnine.

Zaradi hitrega tehnološkega napredka v industrijah s širokim gospodarskim pomenom je prišlo do nevarnosti *patentnih goščav*[44] in *patentnih zased*[45]. V študijah se je pokazalo, da se na **9 od 30 tehnoloških področjih pojavljajo patentne goščave**. Z učinkovitim in ustreznim regulativnim sistemom bi se lahko spodbujale oblike dogovorov o navzkrižnem licenciranju ali o medsebojni izmenjavi patentov, ki spodbujajo konkurenčnost, kot učinkovitih tržno usmerjenih instrumentov za ublažitev teh tveganj. Komisija bo posodobila svoja pravila za dogovore o prenosu tehnologije kot del tega regulativnega sistema. Poleg tega se lahko še izboljšajo obstoječi zaščitni ukrepi, kot so licenciranje pod **pravičnimi, sprejemljivimi in nediskriminatornimi pogoji** (FRAND). S tesnejšim sodelovanjem in izmenjavo informacij med patentnimi uradi in organizacijami za standardizacijo, ki bi dopolnjevalo zaščitne ukrepe, bi lahko v kratkem prišlo do znatnih izboljšav.

Vse pogostejše **ponarejanje in piratstvo** proizvodov ogrožata pravice intelektualne lastnine. Iz poročil Komisije o carinskih zasegih na mejah EU je razvidno, da se je število zasegov in primerov od leta 2000 znatno povečalo. Pravice intelektualne lastnine, ki jih ni mogoče uveljavljati, pa so nesmiselne. Zato se od leta 2004 izvaja minimalni skupni okvir za civilno uveljavljanje pravic intelektualne lastnine (Direktiva 2004/48/ES), na podlagi katerega je mogoče neposredno ukrepati proti kršiteljem, pa tudi proti posrednikom (ki delujejo prek spleta ali drugače), katerih storitve uporabljajo tretje osebe z namenom kršenja pravic. Ta okvir, ki se trenutno pregleduje, omogoča imetnikom pravic, da ukrepajo v primeru kršitve pravic intelektualne lastnine.

Poleg pravno predvidenih ukrepov, sredstev in sankcij pa bi lahko tudi prostovoljno sodelovanje na zelo pragmatičen način pripomoglo k boju zoper ponarejanje in piratstvo, kot je na primer Evropski opazovalni urad za kršitve pravic intelektualne lastnine[46]. Prav tako se je pokazalo, da je memorandum o soglasju glede prodaje ponarejenega blaga prek interneta[47] uspešen način za zmanjševanje prodaje ponaredkov prek interneta.

- *Komisija pregleduje izjemno razdrobljen pravni okvir za zaščito poslovnih skrivnosti in preučuje možnosti, s katerimi bi licenciranje, prenos in izmenjava dragocenega znanja in informacij na notranjem trgu ter investicije vanje za podjetja in raziskovalne organizacije postali učinkovitejši in cenovno sprejemljivejši.*

---

44 Do „patentne goščave“ pride, če je določen proizvod zaščiten z velikim število patentov različnih lastnikov. Za te patente, ki se medsebojno dopolnjujejo, se plačujejo neodvisne licenčnine, ki se nato seštevajo. Patentne goščave prevladujejo v komunikacijski tehnologiji, polprevodnikih, optiki, električnih strojih in medicinski tehnologiji.

45 Do „patentnih zased" pride, kadar udeleženec v postopku določanja standardna razkrije, da je imetnik patentov ali patentnih prijav v zvezi s tehnologijo, vključeno v standarde, šele ob sprejetju standarda, nato pa zavrne izdajo dovoljenja za te patente ali ga odobri pod nepravičnimi, nerazumnimi ali diskriminatornimi pogoji.

46 Uredba (EU) št 386/2012 z dne 19.4.2012; UL L 129, 16.5.2012, str. 1.

47 http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/stakeholders/index_en.htm#maincontentSec2.

- *Komisija bo po predloženih ugotovitvah skupine strokovnjakov (2013) preučila najprimernejše metode vrednotenja ter razmerje med trgom pravic intelektualne lastnine in ustreznim vrednotenjem in razkritjem teh pravic v računovodskih izkazih.*

- *Upoštevala bo ukrepe, ki lahko povečajo preglednost in izboljšajo obravnavo pravic intelektualne lastnine v standardizaciji.*

- *Komisija bo tudi spodbujala sodelovanje med patentnimi uradi in organizacijami za standardizacijo, vključno s pobudami za pripravo zemljevida in povezovanje podatkovnih zbirk.*

- *Svet in Evropski parlament bi morala nujno sprejeti spremembo Uredbe (1383/2003/ES) o carinskem ukrepanju.*

4. Mednarodni trgi

Evropska unija je vodilna trgovinska sila na svetu, toda svetovno gospodarstvo se hitro spreminja in postaja vse bolj večpolarno. Glavna gospodarstva v vzponu (Brazilija, Rusija, Indija in Kitajska) še vedno hitro rastejo in mnoga so začela izvajati velikopotezne industrijske politike z velikim poudarkom na tehnologijah in industrijskih inovacijah, da bi tako povečala kakovost svojih proizvodov in se usmerila k bolj zeleni proizvodnji. Prav tako je opaziti zaskrbljujoč trend uporabe zaščitnih ukrepov in diskriminatornih praks[48] .

Komisija si prizadeva za odprtje trgov in povezovanje Evrope z glavnimi viri in regijami svetovne rasti. V duhu vzajemnosti in skupnih koristi si bo še naprej prizadevala za **velikopotezno trgovinsko in naložbeno strategijo**[49] ter za obsežen načrt izvrševanja predpisov, pri čemer bo zlasti poudarek na dostopu do trga, odpravljanju ovir, liberalizaciji javnega naročanja, zagotavljanju učinkovitega izvajanja pravil trgovanja (npr. v zvezi s subvencijami), najboljših standardih zaščite za mednarodne naložbe in celoviti zaščiti pravic intelektualne lastnine. Če se bo pri oceni učinka na začetku trgovinskih in naložbenih pogajanj dosledno upoštevalo preverjanje konkurenčnosti ter se bo Evropskemu parlamentu in Svetu ob koncu takih pogajanj predložila obsežna analiza, se bo hitreje pokazal učinek prostotrgovinskega sporazuma na industrijo in gospodarstvo EU.

Priglasitveni postopek iz Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini Svetovne trgovinske organizacije je učinkovit instrument za izboljšanje dostopa do trga, toda zainteresirane strani, zlasti mala in srednja podjetja, ga preredko uporabljajo. Komisija bo zagotovila lažji dostop do informacij glede zahtev za dostop do trga iz tega sporazuma ter večjo preglednost in dostopnost postopka za zainteresirane strani.

V skladu z Lizbonsko pogodbo se na dvostranskih pogajanjih, pogovorih s ključnimi partnerji in aktivnim sodelovanjem na mednarodnih forumih **pripravlja obsežna mednarodna naložbena politika**[50]. S tem naj bi se olajšal dostop do ključnih trgov, določili visoki standardi zaščite naložb EU v tretjih državah in zagotovili enaki pogoji za podjetja EU. Hkrati je za povečanje privlačnosti naložb v EU[51] pomembno ohranjati odprto in nediskriminatorno okolje, zlasti za neposredne tuje naložbe v nova podjetja, ki omogočajo rast in delovna mesta, ter po potrebi izboljšati preglednost neposrednih tujih naložb v EU.

---

48 COM(2012) 70, „Poročilo o trgovinskih ovirah in ovirah za naložbe 2012“.
49 COM(2010) 612, „Trgovina, rast in svetovne zadeve“. Glej tudi SWD(2012) 219.
50 COM(2010) 343, „Za dosego celovite evropske mednarodne naložbene politike“.
51 Resolucija Evropskega parlamenta z dne 3. julija 2012 o privlačnosti naložb v Evropi.

Komisija bo nadalje razvijala svojo **„diplomacijo surovin“**[52] in izboljšala usmerjenost regulativnega sodelovanja na tem področju, s čimer želi zagotoviti dostop do surovin in do svojih pobud na področju trgovinske politike[53]. Med ciljnimi regijami in državami so Grenlandija[54], sredozemske partnerske države, zakavkaške države, Latinska Amerika, Afrika in Azija.

Podjetja EU je treba bolje podpreti in jih spremljati pri njihovi internacionalizaciji, da se bo delež mednarodno dejavnih malih in srednjih podjetij iz EU povečal (trenutno je ocenjen na 13 %). „Misija za rast“ v tretjih državah pod vodstvom Komisije, na kateri sodelujejo tudi predstavniki industrije EU ter malih in srednjih podjetij, ki pa je ne gre zamenjati za klasične dejavnosti za spodbujanje trgovine, ima lahko pozitivno vlogo pri zagotavljanju skupnega okvira za sodelovanje industrijske politike in politike na področju malih in srednjih podjetij, ter spodbujanju poslovnih odnosov.

EU pregleduje strategijo za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v tretjih državah, ki je glavni del njenih pobud za preprečevanje ponarejanja. V tem okviru Komisija neposredno podpira mala in srednja podjetja pri zaščiti njihovih intelektualnih sredstev na ključnih tujih trgih, in sicer s službami za pomoč malim in srednjim podjetjem na področju pravic intelektualne lastnine ter z uporabniku prijaznimi orodji, kot je denimo skupni čezatlantski portal EU in ZDA za pravice intelektualne lastnine. Prav tako se bo povečala učinkovitost struktur za podporo podjetjem iz EU v tretjih državah.

Komisija pa bo zunanje ukrepe dopolnila tudi z notranjimi pobudami in si prizadevala za medsebojno dopolnjevanje politik in regulativnih pobud na enotnem trgu ter zunanjih prednostnih nalog, s čimer bo preprečila regulativne ukrepe, ki bi lahko ovirali trgovino.

Komisija bo:

- *sprejela ukrepe za povečanje preglednosti priglasitvenega postopka iz Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini in ga približala industriji, zlasti malim in srednjim podjetjem;*
- *nadalje ciljno razvijala „diplomacijo surovin“ in v celoti izvedla strategijo za internacionalizacijo malih in srednjih podjetij*[55]*;*
- *podpirala uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v tretjih državah, razširila instrumente za zaščito pravic intelektualne lastnine malih in srednjih podjetij na mednarodnih trgih, vključno s pobudami za ustanovitev službe za pomoč malim in srednjim podjetjem na področju pravic intelektualne lastnine v regijah ASEAN in Mercosur, ter izboljšala učinkovitost struktur za podporo podjetjem iz EU v tretjih državah, tako da jih bo povezala z Evropsko podjetniško mrežo;*
- *nadalje spodbujala mednarodno sodelovanje in približevanje v regulativnih vprašanjih, zlasti s sosednjimi državami, da bi tako spremljala odpiranje trgov za*

52 V tem okviru pripravlja tudi druge pobude, kot so denimo poročanje po posameznih državah.

53 GD za trgovino, „Trgovinska politika EU za surovine. Drugo poročilo o dejavnostih“.

54 Pismo o nameri glede sodelovanja na področju mineralnih virov z Grenlandijo je bilo podpisano junija 2012 – Razvoj politike Evropske unije za arktično regijo, JOIN(2012) 19 final.

55 COM(2011) 702, „Malo podjetje, velik svet – novo partnerstvo za pomoč malim in srednjim podjetjem pri izkoriščanju priložnosti v svetu“.

nove proizvode in tehnologije ter zagotovila vzajemno dopolnjevanje pobud na enotnem trgu in zunanjih prednostnih nalog.

C. Dostop do financiranja in kapitalskih trgov

Oživitev in prihodnja rast evropske industrije sta odvisna od razpoložljivega kapitala za naložbe, ki so potrebne za uvedbo novih tehnologij in opreme za povečanje naše konkurenčnosti. Žal pa se je pri posvetovanjih z zainteresiranimi stranmi in anketah jasno pokazalo, da je dostop do **kapitalskih trgov in posojil za evropska podjetja velika težava**.

Nizko povpraševanje po posojilih delno pojasnjuje trenutno nizko raven bančnih posojil, vendar na to pomembno vplivajo tudi omejitve v zvezi s ponudbo[56]. Zaradi nujnega zmanjšanja finančnega vzvoda in prestrukturiranja bančnega sektorja se bo verjetno oživitev posojilnih dejavnosti bank še dodatno zavlekla. Ta težava je zlasti zaskrbljujoča za mala in srednja podjetja. Po raziskavi o dostopu malih in srednjih podjetij do financiranja (SME Access to Finance Survey), ki jo je aprila izvedla ECB, se je delež zavrnjenih prošenj za posojila pri malih in srednjih podjetjih povišal (z 10 % na 13 %).

Večina evropskih industrijskih podjetij je močno odvisnih od bančnih posojil. V ZDA so dolžniški vrednostni papirji in tržna kapitalizacija presegli skupna bančna sredstva. Dolžniško financiranje podjetij na kapitalskem trgu znaša v Evropi le 7 % BDP, v ZDA pa ta delež znaša kar 35 %[57]. Zaradi te strukturne značilnosti gospodarstva EU je kriza v bančnem sektorju bolj vplivala na industrijo EU, saj so alternativni viri financiranja omejeni.

Na tej podlagi Komisija predlaga vrsto ukrepov, s katerimi želi izboljšati dostop industrije do kapitala. Prva skupina ukrepov temelji na podpori javnega sektorja, druga skupina pa vključuje ukrepe, ki bi lahko olajšali dostop do kapitalskih trgov.

1. Podpora javnega sektorja za lažji dostop industrije do kapitala

Nov načrt **večletnega finančnega načrta za obdobje 2014–2020** bo poenostavil finančne instrumente za podporo inovacijskim dejavnostim in povečal njihovo učinkovitost. Z možnostjo uporabe virov, dodeljenih pobudi **Obzorje 2020**, skupaj s **Programom za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (COSME)** se bo olajšal prehod od tehnološkega razvoja k industrijski uporabi ter trženju novih tehnologij. Z razširitvijo mehanizma financiranja z delitvijo tveganja se bodo zmanjšala tveganja za podjetja z velikim potencialom za rast.

Kohezijska politika zagotavlja celosten pristop k obravnavi potreb malih in srednjih podjetij, saj pokriva vse stopnje nastanka in razvoja podjetja, in je največji vir podpore EU za mala in srednja podjetja. Od skupno 55 milijard EUR za podporo podjetjem v okviru regionalne politike je v trenutnem finančnem obdobju (2007–2013) 25 milijard EUR neposredno namenjenih malim in srednjim podjetjem. Konkurenčnost malih in srednjih podjetij bo tudi pri prihodnjem dodeljevanju sredstev kohezijske politike jasna prednostna naloga. V okviru podpornih ukrepov bodo združeni neposredna finančna podpora v obliki donacij in ponavljajočih se finančnih instrumentov ter svetovanje in podporne storitve, med drugim tudi

---

56 Poročilo ECB o finančnem povezovanju za leto 2012 navaja, da je oslabitev in razdrobljenost virov financiranja bank evroobmočja prek kanalov prenosa vplivala tudi na pogoje najemanja posojil v realnem gospodarstvu“. ECB, „Financial Integration Report“ (Poročilo o finančnem povezovanju), april 2012, str. 57.

57 Standard & Poors, „The Credit Overhang“ (Presežek posojil) RatingsDirect, 31. julij 2012, stran 5.

za poklicno usposabljanje in podjetništvo. Cilj je malim in srednjim podjetjem omogočiti, da bodo izkoristila mrežno povezovanje in grozdenje, razvila nove poslovne modele ter hitreje predstavila nove zamisli na lokalnih in svetovnih trgih.

Komisija bo sodelovala z Evropsko investicijsko banko in Evropskim investicijskim skladom, da bo zagotovila izvajanje učinkovitejših in uspešnejših finančnih instrumentov za vlaganje sredstev, dodeljenih v okviru programov Obzorje 2020 in COSME.

Države članice bi morale zagotoviti, da se bo z učinkovito uporabo sredstev iz Kohezijskega sklada in strukturnih skladov ob upoštevanju koncepta „pametne specializacije" izboljšala konkurenčnost industrije (2013), kar bo prispevalo k rasti in ustvarjanju delovnih mest.

Komisija bo za lažji dostop do financiranja[58] *vzpostavila enotni portal z informacijami o dostopu do financiranja v okviru različnih programov EU v posameznih državah*[59].

Zaradi srednjeročnih do dolgoročnih ukrepov in dokapitalizacije **Evropske investicijske banke** za 10 milijard EUR se bo njena zmožnost posojanja po ocenah v bližnji prihodnosti povečala za 60 milijard EUR. Načeloma bo za mala in srednja podjetja namenjenih 10–15 milijard EUR, podoben znesek bo namenjen tudi za inovacije, za učinkovito rabo virov pa 15–20 milijard EUR[60].

Za hitrejšo oživitev gospodarstva in rast bodo sprejeti naslednji ukrepi:

- *Povečana zmožnost posojanja zaradi dokapitalizacije EIB bo na voljo od 2013 v okviru obstoječih možnosti za posojila EIB. Po letu 2014 se bodo začeli uporabljati novi instrumenti, pripravljeni za nov finančni okvir.*
- *Države članice bi morale v okviru tekočega programskega obdobja strukturnih skladov 2007–2013 preučiti vse priložnosti za preusmeritev preostalih sredstev na šest prednostnih področij, opredeljenih v tem sporočilu, in zlasti v projekte za povečanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij.*
- *Izvajanje akcijskega načrta za dostop do financiranja ostaja na evropski ravni prednostna naloga, katere cilj je izboljšati dostop podjetij do financiranja. Države članice bi morale sprejeti tudi ukrepe za lažje financiranje na lokalni, regionalni in nacionalni ravni.*
- *Države članice bi v skladu s pravili o državni pomoči prav tako morale sprejeti ukrepe za izboljšanje finančnega okolja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni.*

2. Dostop do kapitalskih trgov

Zaradi krize se je še dodatno zmanjšalo število že tako omejenih možnosti, ki so na voljo za mala in srednja podjetja in za podjetja s srednjo tržno kapitalizacijo. Trg listninjenja za posojila malim in srednjim podjetjem se ne razvija. Oživitev tega trga v okolju z

58 COM(2011) 870 final.

59 Informacije o dostopu do finančnih instrumentov EU so na voljo na naslednji spletni strani, kjer so navedene banke ali skladi tveganega kapitala, ki v posamezni državi zagotavljajo financiranje: http://access2finance.eu

60 Prioritete EIB pri dodeljevanju posojil ob dokapitalizaciji: skupno poročilo Evropske komisije in Evropske investicijske banke Evropskemu svetu, dostopno na http://www.eib.org/attachments/lending-policy-associated-with-a-capital-increase-final.pdf

učinkovitejšim nadzorom skrbnega in varnega poslovanja ter predpisi za ohranjanje stabilnosti finančnih trgov bi lahko prispevala k dolgoročnem financiranju projektov.

Poslabšanje gospodarskih obetov pa je negativno vplivalo tudi na razpoložljivost tveganega kapitala. Veliko skladov tveganega kapitala ohranja svoj portfelj podjetja in se izogiba sklepanju novih poslov. Evropski skladi tveganega kapitala so še vedno pretežno usmerjeni na nacionalne trge, so premajhni in pogosto ne morejo zagotoviti sklenitve poslov, saj okvirni pogoji še vedno niso dovolj ugodni.

Olajšanje dostopa do kapitalskih trgov za mala in srednja podjetja je postal pomemben cilj na nacionalni ravni in ravni EU. Komisija je decembra 2011 sprejela akcijski načrt za izboljšanje dostopa do financiranja za mala in srednja podjetja[61]. Ta akcijski načrt med drugim vključuje predloge za vzpostavitev **pravega enotnega trga za sklade tveganega kapitala v Evropi** in za nove predpise za **evropske sklade za socialno podjetništvo**, ki jih je Komisija predstavila decembra 2011. Zaradi pomena teh ukrepov za hitro rastoča mala in srednja podjetja bi morala Svet in Evropski parlament nujno doseči dogovor glede teh predlogov.

Poleg lastniškega financiranja bi bilo treba razmisliti tudi o drugih oblikah financiranja[62]. Najbolj tradicionalna oblika je sistem zasebne prodaje vrednostnih papirjev, ki je dobro uveljavljen v ZDA in omogoča, da zavarovalni in pokojninski skladi podjetjem neposredno dajo na voljo kapital brez bančnega posredništva. Druge možnosti financiranja vključujejo financiranje dobavne verige, financiranje glede na premoženje, faktoring ali diskontiranje računov, finančni zakup, poslovne angele in vzajemno posojanje.

Napredek pri razvoju teh možnosti financiranja bo počasen in bo zahteval skrbno presojo regulativnih organov. Oznake trgov malih in srednjih podjetij, ki so bile pred kratkim predlagane pri spremembi **Direktive o trgih finančnih instrumentov,** bi lahko bile koristne pri krepitvi zaščite vlagateljev. Medtem je mogoče kratkoročno zagotoviti elemente, s katerimi bi se odpravile sedanje ovire pri čezmejnih dejavnostih. Pripravile bi se denimo lahko smernice za uskladitev kreditnega točkovanja malih in srednjih podjetij v EU. S tem bi se olajšalo čezmejno poslovanje malih in srednjih podjetij in podjetij s srednjo tržno kapitalizacijo.

V zeleni knjigi o financiranju dolgoročnih naložb v EU, ki bo predstavljena ob koncu leta 2012, bo Komisija nadalje preučila, kako bi lahko olajšala in razvejala dostop do financiranja za mala in srednja podjetja ter podjetja s srednjo tržno kapitalizacijo.

Komisija bo spodbujala izmenjavo najboljših praks med državami članicami o alternativnih načinih financiranja malih in srednjih podjetij ter podjetij s srednjo tržno kapitalizacijo. Države, v katerih so trgi tveganega kapitala še vedno precej nerazviti, bi morale pregledati okolje poslovanja skladov tveganega kapitala in nato določiti ustrezne ukrepe, s katerimi bi se izboljšal dostop do lastniškega kapitala podjetij z visokim potencialom za rast. Prav tako bi bilo treba pripraviti ustrezne spodbude za poslovne angele, ki bi povečale privlačnost teh oblik naložb.

61 COM(2011) 870 final.

62 Več držav članic je malim in srednjim podjetjem ter podjetjem s srednjim velikim kapitalom že zagotovilo inovativne alternativne načine financiranja. V Nemčiji je pet borz izdalo 50 obveznic v višini med 30 in 100 milijonov EUR za podjetja s srednje velikim kapitalom. Jeseni pa bosta v Franciji in na Švedskem odprta nova alternativna trga. V Italiji se bodo na trgu s stalnim donosom povečale možnosti za trgovanje, saj bodo vključeni tudi vrednostni papirji, ki pred tem niso kotirali na borzi. Ministrstvo za podjetništvo, inovacije in poklicno usposabljanje v Združenem kraljestvu je začelo izčrpen pregled alternativnih možnosti financiranja, kamor sodijo tudi trgi s stalnim donosom.

Komisija poziva Svet in Evropski parlament, naj čim prej sprejmeta predlog uredbe o evropskih skladih tveganega kapitala [63].

Komisija bo še letos dokončala pregled davčnih ovir pri čezmejnih naložbah tveganega kapitala in po potrebi predstavila predloge, s katerimi bi se olajšale te naložbe ter hkrati preprečila davčno izogibanje in utaja.

D. Ključna vloga človeškega kapitala

1. Reševanje trenutnih izzivov: ustvarjanje novih delovnih mest

Zaradi prilagoditev trga med krizo in njenih posledic je potrebno tesno sodelovanje zadevnih politik EU in skupna prizadevanja EU in držav članic. Zato je Komisija pozvala države članice[64] naj se bolj posvetijo politikam za ustvarjanje delovnih mest, kot je že navedeno v svežnju za zaposlovanje, ki ga je Evropska komisija predlagala aprila. Države članice se morajo pri izkoriščanju potenciala novih tehnologij in zelenega gospodarstva ter pri reševanju vprašanja brezposelnosti mladih osredotočati na politike za ustvarjanje delovnih mest. S takim preoblikovanjem gospodarstva se bo povečala konkurenčnost in odprle pomembne možnosti za *ustvarjanje delovnih mest*, kar je **nujno za doseganje 75 % zaposlenosti v EU do leta 2020, kar pomeni 17,6 milijona novih delovnih mest**.

Konkurenčna in učinkovita industrijska politika temelji tudi na dinamičnem trgu dela, mobilnosti delovne sile pa je pri tem odločilen dejavnik. Preoblikovanje Evropske službe za zaposlovanje v evropsko orodje za posredovanje delovnih mest in zaposlovanje naj bi poenostavilo usklajevanje ponudbe in povpraševanja, posredovanje delovnih mest in zaposlovanje v EU.

Zaradi krize se je pokazalo, da je v času zmanjšanja gospodarske dejavnosti notranja prožnost lahko zelo učinkovito sredstvo za ohranjanje stopnje zaposlenosti in znižanje stroškov prilagajanja, kar se je potrdilo v okviru posvetovanja o zeleni knjigi za prestrukturiranje[65]. Vendar pa so za to potrebni ukrepi socialnih partnerjev ter javnih organov, da se zagotovi nemoten prehod med zaposlitvami. Zato bi se morale države članice posvetiti načrtovanim in uravnoteženim reformam na področju zakonodaje o varnosti zaposlitve, da se odpravi segmentacija ali zaustavijo pretirana uporaba nestandardnih pogodb in zlorabe lažne samozaposlitve. Izboljšanje kakovosti pripravništev v Evropi bo olajšalo prehod iz izobraževanja v zaposlitev in povečalo zaposljivosti mladih.

Državam, v katerih so se trgi dela izkazali za bolj odporne na krizo, je skupen močan socialni dialog. Zato je pomembna doslednejša izmenjava mnenj med socialnimi partnerji na evropski in nacionalni ravni.

Komisija poziva države članice, naj si postavijo velikopotezne cilje in v okviru svojih nacionalnih načrtov za delovna mesta sprejmejo politike za ustvarjanje delovnih mest.

Reforma omrežja Evropskih služb za zaposlovanje v EGP EURES bo izboljšala upravljanje potreb po veščinah in prehodov med zaposlitvami.

---

63 COM(2011) 860 final.

64 COM(2012) 173 final, K okrevanju s številnimi novimi delovnimi mesti, COM(2012) 299 final, Ukrepi za stabilnost, rast in delovna mesta.

65 „Prestrukturiranje in predvidevanje sprememb: spoznanja iz nedavnih izkušenj“, COM(2012) 7.

V letu 2012 bi moral biti v okviru evropskega semestra za usklajevanje politik zaključen okvir za vključitev socialnih partnerjev v pripravo politik zaposlovanja, tudi na področju spretnosti in usposabljanja.

Komisija pripravlja okvir za kakovost pripravništev, ki naj bi spodbudil podjetja, da ponudijo pripravništva z visokokakovostno učno vsebino, dostojnimi delovnimi pogoji in dobrim izhodiščem za vstop na trg dela.

2. Naložbe v znanje in usposabljanje kot del strukturnih sprememb

Uspeh evropske industrije je odvisen od njene zmožnosti, da izrabi obstoječi in prihodnji potencial človeškega kapitala v EU. Pri tem bo poudarek na šestih prednostnih področjih ukrepanja iz tega sporočila. Pri našem posvetovanju se je pokazalo, kako **pomembna so znanja za industrijo, ko gre za konkurenčnost**. Skupina strokovnjakov za nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta[66] je ugotovila, da je treba izobraževanje in usposabljanje približati industriji, da bo mogoče bolje predvideti prihodnje potrebe po spretnostnih.

Znanja so ključno gonilo rasti, zaposlovanja in konkurenčnosti, saj so podlaga za produktivnost in inovacije. Kljub temu se Evropa sooča z resnimi izzivi, povezanimi s ponudbo znanj. Že danes sta zaradi **neskladja** med ponujenimi znanji in potrebami na trgu dela – v nekaterih državah članicah pa celo zaradi pomanjkanja usposobljenih virov – **ovirana rast in zaposlovanje**. Izobraževalni sistem mora zagotoviti pravi nabor znanj za uporabo v industriji, zlasti za osipnike in diplomante. Naložbe v usposabljanje so tudi naložbe v inovacije, saj je veliko tehničnih sprememb posledica postopnih inovacij usposobljenih delavcev in inženirjev v tovarnah[67]. Vendar pa je treba za naložbe v nova znanja in usposabljanje najprej dodatno razviti orodja za spremljanje in predvidevanje potreb in neskladij med ponujenimi znanji in potrebami na trgu dela. Na evropski ravni se trenutno v ta namen razvijajo številna orodja.

3. Predvidevanje potreb po delovnih mestih in usposobljenosti ter upravljanje postopkov prestrukturiranja v podjetjih

Predvidevanje potreb po delovnih mestih in usposobljenosti je ključno za uspeh vsakega podjetja. Vpliva namreč na konkurenčnost in dolgoročno perspektivo podjetij, ne glede na industrijski sektor, v katerem so dejavna. Zato lahko učinkovito predvidevanje in dobro pripravljeno prestrukturiranje pozitivno vpliva ne samo na trajno konkurenčnost podjetij, ampak pozitivne učinke prenese tudi na druge trge in sektorje, pri čemer se povečuje splošna zaposljivost delovne sile in olajša prehod na nova delovna mesta. Odzivi na zeleno knjigo Komisije „Prestrukturiranje in predvidevanje sprememb: spoznanja iz nedavnih izkušenj“ potrjujejo, da je **pri naložbah v človeški kapital bistveno predvidevanje.** Ostaja pa eden glavnih izzivov opredelitev potreb po delovnih mestih in usposobljenosti ter temu ustrezne naložbe. Zlasti možnosti hitro rastočih malih in srednjih podjetij, predvideti potrebe po

---

66 „Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta: nujni ukrepi. Poročilo skupine strokovnjakov o novih znanjih in spretnostih za nova delovna mesta, pripravljeno za Evropsko komisijo, februar 2010, dostopno na http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=568&langId=sl.

67 Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) ima pomembno vlogo pri čezmejnem razvijanju talentov in spodbujanju inovacij, ki temeljijo na interesih ljudi, in sicer s povezovanjem raziskav, visokega šolstva in podjetij v trikotnik znanja. Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo s skupnostmi znanja in inovacij zagotavlja nove poklicne poti med visokim šolstvom in zasebnim sektorjem ter inovativne programe za poklicni razvoj. Podjetništvo je ključni del programov skupnosti znanja in inovacij Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, ki vrhunskim raziskovalcem in študentom posreduje znanja in ustrezna ravnanja za prenos zamisli v nove poslovne priložnosti.

delovnih mestih in usposobljenosti, so v primerjavi z velikimi podjetji veliko bolj omejene. Zato je nujno treba povečati njihove možnosti predvidevanja, da se bodo lahko ustrezno odločale o naložbah v človeški kapital in da bi se v celoti izkoristil njihov potencial za spodbujanje inovacij in rasti v Evropi.

Komisija bo za usklajevanje usposobljenosti in delovnih mest izvajala naslednje ukrepe:

1. razvila bo evropsko večjezično klasifikacijo spretnosti, kompetenc in poklicev;

2. spodbujala bo ustanavljanje evropskih svetov za sektorske spretnosti in zavezništev za znanja ter sektorske spretnosti ter podpirala razvoj partnerstev več zainteresiranih strani v sektorju informacijske in komunikacijske tehnologije, s čimer želi odpraviti pomanjkanje usposobljenih virov v tem sektorju.

Komisija bo s programom Inteligentna energija – Evropa v obdobju 2013–2014 spodbujala uporabo standardiziranih shem potrjevanja znanj.

Države članice bo podpirala pri „ponovnem razmisleku o znanjih“, tako da bo opredelila politične smernice v novembrskem sporočilu o izvajanju učinkovitih reform ter razvoju učinkovitih sistemov izobraževanja in usposabljanja, ki bodo omogočili boljšo ponudbo znanja.

IV. SKLEPNE UGOTOVITVE: UPRAVLJANJE IN CILJI

Industrija lahko pomembno prispeva k temu, da gospodarstvo EU potegne iz krize. V tem sporočilu je predstavljena proaktivna industrijska politika, ki lahko poveča našo konkurenčnost in postavi temelje za ponovno industrializacijo Evrope. Predlagani ukrepi izboljšujejo in krepijo strateški pristop k industrijski politiki, predlagani v letu 2010.

Komisija bo za zagotovitev pravilnega izvajanja teh ukrepov pozorno spremljala številne ključne dejavnike.

1. Naložbe

– *Delež bruto investicij v osnovna sredstva v BDP je leta 2011 znašal 18,6 %. Pred krizo je leta 2007 dosegel 21,25 % BDP. Za izboljšanje naše produktivnosti bi morale naložbe do leta 2015 doseči raven naložb pred krizo in do leta 2020 povprečno raven nad 23 % BDP. Naložbe v opremo se trenutno gibljejo med 6 % in 7 % BDP. Za izboljšanje produktivnosti in uvedbo novih tehnologij pa bi moral ta delež doseči raven pred krizo in se do leta 2020 počasi zviševati s stopnjo rasti nad 9 % BDP.*

2. Trgovina na notranjem trgu

– *Blagovna menjava na notranjem trgu je trenutno pod 21 % BDP*[68]*. Po oživitvi notranjega trga bi ta delež do leta 2020 moral znašati 25 %.*

3. Mala in srednja podjetja

– *V skladu s prizadevanji Komisije za vzpostavitev digitalnega trga, ki so opredeljena v vodilni pobudi „Evropska digitalna agenda“, naj bi se število malih podjetij, ki se*

[68] Vir: Eurostat, Statistics in Focus, št. 3/2012.

ukvarjajo z e-trgovanjem, do leta 2015 povečalo na 33 %. Delež malih in srednjih podjetij, ki izvažajo na notranji trg, je po raziskavi iz leta 2009[69] znašal 25 % V okviru srednjeročnega načrta naj bi mala in srednja podjetja na zunanjih trgih postala enako aktivna kot na notranjem trgu EU.

Doseganje teh ciljev bo omogočilo ponovno industrializacijo Unije in povečanje deleža industrije v BDP s trenutnih 16 % na 20 % do leta 2020.

Uspešnost industrijske politike pa je odvisna predvsem od **naših zmožnosti izkoriščanja sinergij**. **Politike Skupnosti je zato treba ustrezno uskladiti in sinhronizirati**. Dejavnosti EU na ključnih področjih, ki vodijo do ciljev strategije Evropa 2020, kot so naložbe v infrastrukturo, raziskave in razvoj ter inovacije, razvoj Evropske digitalne agende, ukrepi politike za znanje in zaposlovanje, naša trgovinska in naložbena politika, naše politike na področju notranjega trga, politika konkurence, prometna in pomorska politika, energetska, okoljska in podnebna politika, bo treba tesno usklajevati z razvojem industrijske politike. Naš uspeh bo v veliki meri odvisen od naše zmožnosti sodelovanja na vseh teh področjih.

Sinergije med ukrepi na ravni EU in industrijskimi politikami držav članic je treba izboljšati. Z novimi instrumenti kohezijske politike za obdobje 2014–2020 bodo države članice lažje povečale svojo konkurenčnost. Strategija za pametno specializacijo je pogoj za uporabo sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj s tematskim ciljem spodbujanja raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij, zlasti v malih in srednjih podjetjih. Sklad pokriva večino prednostnih naložb na področjih, ki so v tem sporočilu predlagana kot prednostna področja ukrepanja. Države članice bi morale upoštevati reforme iz priporočil za posamezne države, ki so opredeljene na junijskem zasedanju Evropskega sveta.

Izvajanje industrijske politike zahteva tudi **učinkovitejšo evropsko strukturo upravljanja**. V zvezi s tem je bil od objave sporočila iz leta 2010 že dosežen napredek na naslednjih področjih.

- Z razvojem evropskega semestra in rednim preverjanjem uspešnosti na področju konkurenčnosti ter politikami na ravni EU in držav članic v okviru postopka iz člena 173 Lizbonske pogodbe je bilo doseženo tesnejše sodelovanje z državami članicami. Uspešno zaključenemu prvemu projektu za boljše prakse na področju ključnih omogočitvenih tehnologij bodo sledili novi projekti o neposrednih tujih naložbah.

- Preverjanje konkurenčnosti novih predlogov Komisije je bilo uspešno vključeno v postopek ocene učinka.

Kljub temu pa so na področju upravljanja mogoče še številne izboljšave.

- *Svet za konkurenčnost bo ob podpori skupine na visoki ravni za konkurenčnost in rast vsako leto ocenil napredek pri izvajanju strukturnih reform in učinkovitost ukrepov industrijske politike za povečanje konkurenčnosti ter poskrbel, da so v skladu z določili evropskega semestra.*
- *Predstavniki malih in srednjih podjetij bodo svojim državam letno poročali o učinkovitosti nacionalnih ukrepov in ukrepov EU za izboljšanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij, ta poročila pa bodo vključena v evropski semester.*

[69] GD za podjetništvo in industrijo, „Survey on Internationalisation of SMEs“ (Raziskava o internacionalizaciji malih in srednjih podjetij), 2010.

- *Čim prej bodo ustanovljene različne projektne skupine za prednostna področja ukrepanja. Te skupine bodo enkrat letno poročale Svetu za konkurenčnost. V svoje delo pa bodo vključile tudi informacije, ki izhajajo iz programov strukturnih skladov.*
- *Komisija poziva regije, naj oblikujejo raziskovalne in inovacijske strategije za pametno specializacijo in s tem prispevajo k doseganju ciljev tega sporočila. Pri tem naj bi sodelovale z zasebnim sektorjem ter akterji na področju raziskav in inovacij, da bi skupaj določili strateška prednostna področja za naložbe, usmerjene v znanje.*
- *Za zagotovitev kombiniranja instrumentov Skupnosti, kot je pobuda Obzorje 2020 in program COSME, s strukturnimi skladi in lastnimi sredstvi držav članic so potrebna dodatna prizadevanja, zlasti za izvedbo velikih naložbenih projektov, vključno s predstavitvenimi projekti in pilotnimi programi.*

Priloga: Najpomembnejši ukrepi iz sporočila o industrijski politiki			
	Mehanizem	**Ključni ukrep**	**Predlog Komisije**
Spodbujanje naložb v nove tehnologije in inovacije			
1	Prednostna področja ukrepanja	V sodelovanju z industrijo in državami članicami bi bilo treba sprejeti ukrepe za hitrejši razvoj proizvodnje in trgov: – trgi za napredne proizvodne tehnologije za čisto proizvodnjo; – trgi za ključne omogočitvene tehnologije; – trgi proizvodov na biološki osnovi; – trajnostna industrijska politika, gradbeništvo ter surovine; – čista vozila; – pametna omrežja.	Še pred koncem leta 2012 bodo ustvarjene namenske projektne skupine, ki bodo določile načrte za posamezno področje ukrepanja.
2	Spremljevalni ukrepi	Določiti je treba poenostavljen, predvidljiv in stabilen regulativni okvir za nove proizvode in storitve, vključno z ustreznimi standardi in potrdili.	Na področjih standardizacije, izgradnje infrastrukture in digitalnega trga bodo v letu 2013 sprejeti dodatni ukrepi.
Dostop do trgov			
3	Izboljšanje notranjega trga za blago	Zakonodajo za notranji trg je treba poenostaviti in zagotoviti boljše upravljanje, da se zagotovi stabilnejši in bolj predvidljiv notranji trg. Boljša zaščita državljanov pred	Sprejem svežnja za varnost proizvodov in nadzor trga do konca leta 2012, ki bo vključeval pregledano direktivo o splošni varnosti proizvodov, novo uredbo o nadzoru trga in sporočilo o

		neskladnimi proizvodi in zagotavljanje poštenih pogojev na trgu.	večletnem akcijskem načrtu za nadzor trga za obdobje 2012–2015. V letu 2013 bo opredeljen tudi načrt za reformo notranjega trga za blago.
4	Preverjanja ustreznosti	Izboljšanje doslednosti pri izvajanju in prepletanju politik, ki so najpomembnejše za konkurenčnost.	Začetek preverjanja ustreznosti v sektorjih aluminija in rafiniranja nafte še pred koncem leta 2012.
5	Podjetništvo	Izboljšanje okvirnih pogojev in podpornih ukrepov za podjetništvo ter ukrepov za spodbujanje uporabe digitalnih tehnologij in e-trgovanja.	Novembra 2012 bo predlagan akcijski načrt za podjetništvo, v katerem bodo opredeljena priporočila za države članice.
6	Intelektualna lastnina	Preučili se bodo ukrepi za povečanje preglednosti in večje upoštevanje pravic intelektualne lastnine v standardizaciji. Malim in srednjim podjetjem bo zagotovljena podpora pri zaščiti in učinkoviti uporabi pravic intelektualne lastnine v tretjih državah, vključno z državami ASEAN in Mercosur.	V letu 2013 bo vzpostavljena nova služba za pravice intelektualne lastnine za podporo malim in srednjim podjetjem.
7	Surovine	Razširila se bo „diplomacija surovin“ in spodbujalo mednarodno sodelovanje ter približevanje v regulativnih vprašanjih, zlasti s sosednjimi državami, kot dopolnitev odpiranja trgov za nove proizvode in tehnologije.	Izvajanje in priprava sporazumov, podpisanih pri prejšnjih misijah, in začetek novih misij v novembru 2012 v Maroko in Tunizijo.

Dostop do financiranja in kapitalskih trgov			
8	Mala in srednja podjetja	Poenostaviti in okrepiti je treba učinkovitost finančnih instrumentov za podporo inovativnim dejavnostim malih in srednjih podjetij. Poleg tega je treba izboljšati in razvejati dostop do financiranja v realnem gospodarstvu.	Zaradi dokapitalizacije EIB leta 2013 bodo na voljo dodatni mehanizmi za povečanje zmožnosti posojanja. Sledili bodo predlogi na podlagi sklepov zelene knjige o financiranju dolgoročnih naložb v EU, ki naj bi bila pripravljena do konca leta 2012.
9	„Pametna specializacija“	Države članice bodo lahko učinkovito uporabile sredstva iz Kohezijskega sklada in strukturnih skladov ob podpori koncepta pametne specializacije ter tako prispevale k rasti in ustvarjanju delovnih mest. V okviru trenutnega programskega obdobja strukturnih skladov 2007–2013 bi morale izkoristiti vse priložnosti za preusmeritev preostalih sredstev v naložbe v inovacije.	Nove določbe kohezijske politike za večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020 in razvoj programov COSME in Obzorje 2020.
Ključna vloga človeškega kapitala			
10	Znanja in usposabljanje	Uskladitev znanj z delovnimi mesti z razvojem evropske večjezične klasifikacije spretnosti, kompetenc in poklicev.	Vzpostavljanje evropskih svetov za sektorske spretnosti ter zavezništev za znanja in sektorske spretnosti ter podpiranje razvoja partnerstev več zainteresiranih strani v sektorju informacijske in komunikacijske tehnologije, da bi se odpravilo pomanjkanje usposobljenih

			virov v tem sektorju. (2013) Preoblikovanje Evropske službe za zaposlovanje v vseevropsko orodje za posredovanje delovnih mest in zaposlovanje. Oblikovanje okvira za kakovost pripravništev, ki bo podjetja spodbujal, da mladim ponudijo pripravništva.